ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

45-дахи жэлээ гарана.

БУРЯАД ҮНЭН

С-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

№ 26 (11624) | 1968 оной январиин 31, среда | Сэн 2 мүнгэн

ТАБАН ЖЭЛЫЕ — БОЛЗОРhОО УРИД!

ТҮЛ АБАЛГА ДҮҮРГЭГДЭХЭНЬ

Жэлhээ жэлдэ зуун эхэ хонин бүриhөө зуу гаран хурьга түлжүүлдэг, аймаг, республика дотороо суурхаhан Анаагай совхозой хонишон Ойдоп Тапхаевич Тагаровай отарын 448 хонидhоо 320 хурьган абтаад, тобир hайнаар түлжүүлэгдэжэ байна. Энэнь 100 хонин бүриhөө 70 хурьган абтаhан болоно.

Мүн эндэхи хонишон Самбу Сойжиновай отарада зуун хонин бүриhөө 60 гаран хурьган абтанхай.

Түл абалга эдэ отарануудта февралиин хахад хүрэтэр дүүргэгдэхээр хараалагдана.

А. БОРИСОВ.

Хоринин аймаг.

ДААБАРИhАА ГАДУУР 70 ВАГОН

... шахтын гол штрек. Олон ... рельсүүд нишэ тинишээ ... Шулуу нүүрhэ ашаhан ... вагонэтканүүд уйтан газараар ... гүйлдэжэ, хүсэ ехэтэй ... хүрэжэ хооhолог... дахинаа бусажа байна.

... алхалнабди. 2-дохи ... 84-дэхи лава хүрэжэ ... Энэ лава шахта соогоо ... зэргэдэ ябана. Январиин ... соо 789 тонно шулуу ... даабариhаа гадуур малтажа, дээшэнь гаргаа.

... жэлэй туршада шулуу ... малтажа байhан горнякуудай ... эршэ зориг гарган, бэрхэ... даабари дүүргэнэ. Тэдэ... нэнинь түрүүшүүл. хэхэ ... hайн мэдэхэ юм. Аха дүү ... —үрэмдэлгын машинистнууд ... Дмитрий, горно ... Илья Петр хоёр. ... ажал хаража бай... урматай даа. Түргэн бушуу ... заашье hаатанагүй. Бригадаа даагша Гармашов, машинист Михаил Христнев, хүдэл... Попов, Беляев, аха дүү ... Беляков, бурильщик ... тэhэлэгшэ Мангада... эршэтэ ажалай ашаар ... суудa гараа.

... ажаллаха халаан эхилжэ байба. Бултадаа бэлэдхэл хэнэ, механизмуудаа шалгажа үзэнэ. Тиигээр байтар үрэмтэ машина хүдэлжэ эхилбэ. Түмэр гэнжын, машинын хүүеэн шааяан, эшхэрээн... Эндэ ажаллажа үзөөгүй хүндэ миин байханьшье хүшэр. Харин шахтернууд дадаhан юумэеэ хэжэл, яаран тэбдэнгүй ажаллана. Хүн бүхэн хэхэ ажалаа дүүргэнэ.

Нүхэр Гармашовой даадаг бригада даабаряа hайнаар үлүүлэн дүүргэдэг гэжэ суутай. Тэдэнэр өөhэдөө ажалаа хинан шалгадаг. Гансахан үрэмдэгшэ Николай Алексеонок бүхы участогаа ажалаар хангажа үрдинэ. Харахада ехээр яаранагүй. Тэрэнэй дуран соохоно машинань нэгэл жэгдэхэнээр хүдэлнэ. Хүн бүхэн хэхэ ажалаа түргэнөөр. hайнаар дүүргэнэ. Халаанай эхилhэнhээ хойшо түрүүшын хэдэн тонно нүүрhэн малтагдаа. Ажал үргэлжэлhөөр байба.

Түрүү лавын коллектив юрын нэгэ халаанай даабариие урдынхи мэтээр үлүүлэн дүүргэhэн байгаа. 200 вагон hайн шанартай нүүрhэн нэгэл халаанай туршада малтагдаа. Даабариhаа гадуур 70 вагон. Шахта соогоо түрүүлжэ ябаhан нүүрhэшэд халаан бүхэндэ даабаряа үлүүлэн дүүргэнэ.

И. ЕЛИЗОВА.

Гусиноозерск.

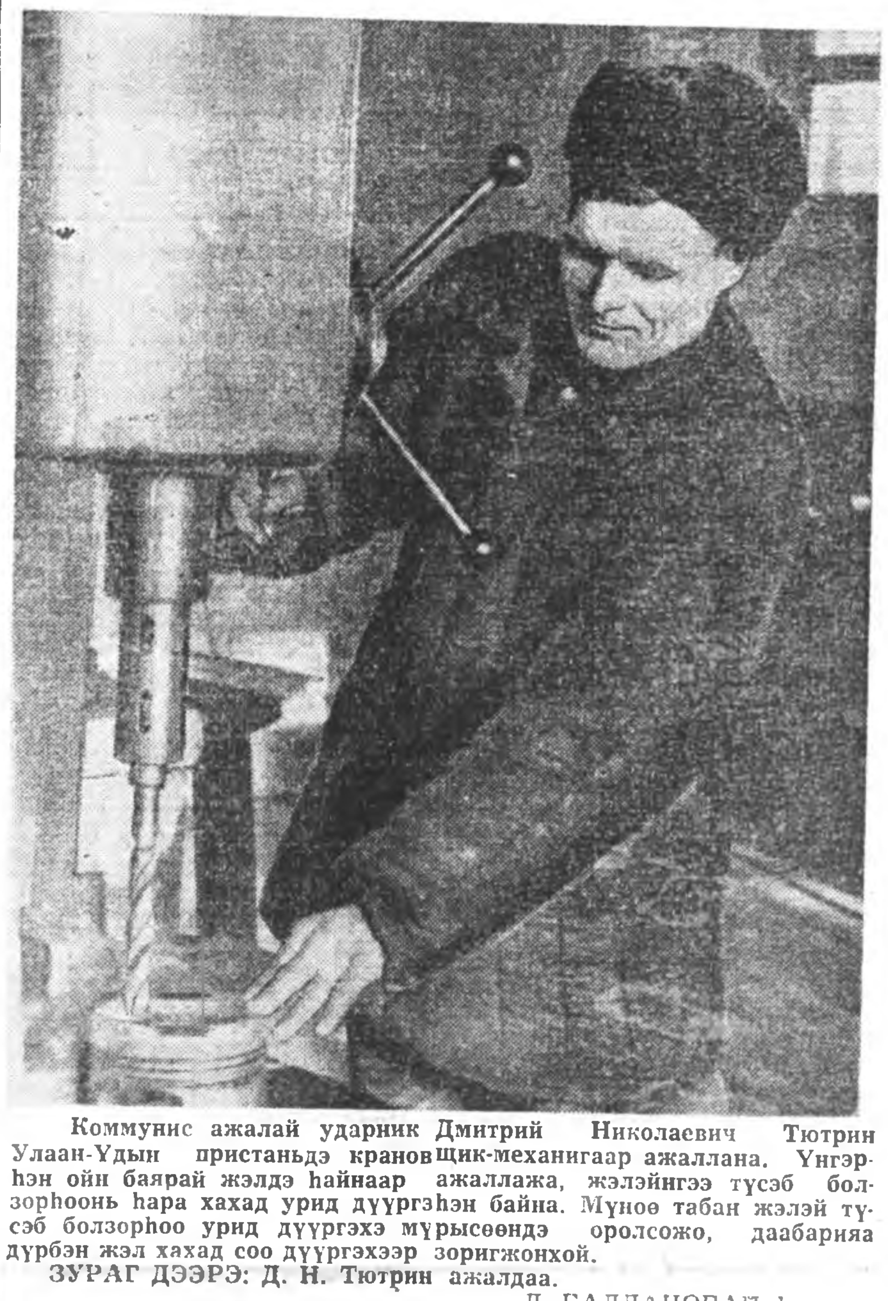

Коммунис ажалай ударник Дмитрий Николаевич Тютрин Улаан-Үдын пристаньдэ крановщик-механигаар ажаллана. Үнгэрhэн ойн баярай жэлдэ hайнаар ажаллажа, жэлэйнгээ түсэб болзорhоонь hара хахад урид дүүргэhэн байна. Мүнөө табан жэлэй түсэб болзорhоо урид дүүргэхэ мүрысөөндэ оролсожо, даабарияа дүрбэн жэл хахад соо дүүргэхээр зоригжонхой.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Д. Н. Тютрин ажалдаа.

Д. БАЛДАНОВАЙ фото.

ГЕРОЙН БРИГАДАДА

... Социалис Ажалай Герой Гар... Дабаевич Тучиновай даа... проходчигуудай бригада та... жэлэй түрүүшын хоёр жэлэй ... үлүүлэн дүүргэhэн ... 2273 метр проходко хэхэ ... 2421 метртэ хүргөө. ... жэлэй түсэб бүхы дээрээ ... процент дүүргэгдэө. Про... бүхэнэйнь ажалай бүтээ... зэргээр 136,3 процент

Энэ бригадын тэшүүд байгша оной түрүүшын үдэрhөө hайнаар ажаллана. Тусхай бэлэдхэл хэhэнэй hүүлээр шулуу нүүрhэнэй хэбтэшэдэ хүрэхөөр газар малтажа эхилээ. Мүнөө халаан соо 2,6 метрэй орондо 3—3.5 метр газар малтана.

Нүхэр Тучиновай бригада хоёр жэлэй үрэ дүнгөөр 7/8 шахтын 4-дэхи участогта түрүүлhээр. Тус участогай коллектив табан жэлэй түсэбые болзорhоонь урид дүүргэхэ гэhэн социалис мүрысөөндэ оролсожо, хамаг зорилгоёо тодорхойлонхой. Табан жэлэй түсэбые 1970 оной декабриин 25-да дүүргэхэ, даабариhаа гадуур 240 метр газар малтаха гэжэ тэдэнэр шиидэз. Мүн бии байhан техникэеэ бүтээсэ ехэтэйгээр хэрэглэжэ, ажалай бүтээсые 1965 оонойхиhоо 10 процентээр дээшэлүүлхэ гэжэ хараалаа.

Шэнэ уялга абаhан участогай бригадануудай хоорондо социалис мүрысөөн шэнэ хүсэтэйгээр дэлгэрбэ.

А. ЗОЛОТУХИН,
Галуута-Нуурай шахто управлениин 7/8 шахтын таhагай начальник.

ХҮДӨӨГЭЙ СОЁЛШОДОЙ ШУХАЛА ЗОРИЛГО

Баян дэлгэр Совет оромнай Прибалтикаhаа Камчатка хүрэтэр сэсэглэн hалбараад, олон үндэhэтэ совет араднай табан жэлэй түсэбые болзорhоонь урид дүүргэхын түлөө, агууехэ Ленинэй түрэhөөр гайхамшаг зуу наhанай ойе хүндэтэй hайханаар угтахын түлөө үзэгдөөгүй ехэ үүсхэл эдэбхитэйгээр оролдожо байнал. 1967 ондо арадайнгаа ажахые хүгжөөхэ гүрэнэй түсэбые али бүхы талаарнь үлүүлэн дүүргэбэ.

Тэдэнтэйгээ нэгэн хамта, нэгэн hанал эрмэлзэлтэйгээр соёлой хүдэлмэрилэгшэд алхалалсана. Ажалшад соёлшодтоо ерэхэдээ, барилга, байдал түхеэрхэдээ гү, али соёлшод ажалшадтаа ошоходоо, болбосорол-гэгээрэлэй хүдэлмэри ябуулхадаа — тэдэнэр бэе бэедээ сэгнэшэгүй ехэ туhа хүргэнэ, аласайнгаа hайхан ажал хэрэгые хамтадаа амжалта түгэсөөр шиидхэнэ.

Энээнэй аша туhа айхабтар эли — нэгэ талаhаа хото, хүдөө нютагуудта соёлой ордон, библиотекэ, театр, музей, парк гэхэ мэтэ шэнээр мүндэлэн бодоно, соёлой хүдэлмэрилэгшэд улам эдэбхи, дэлисэ ехэтэйгээр хүдэлнэ. Нүгөө талаhаа—хүн зоной эрдэм мэдэсэ, соёл болбосорол соггой түргэнөөр дээшэлнэ.

Буряадайнгаа республика абажа үзэел. Эндэмнай hүүлэй жэлнүүдтэ соёлой талаар, байра байдал түхеэрэлгээр ямар ехэ хубилалта болоо гээшэб! Жэшээнь, энэ гурбан жэлэй турша дотор 125 клуб шэнээр баригдаа, хоёрхон жэл соо хүдөөгэй 50 гаран библиотекэнүүд нээгдээ. 1967 ондо 53 клуб ашаглалгада үгтөө. Орлик, Хэрэн, Хэжэнгэ, Багдарин, Доодо-Ангар, мүн бэшэ бэшэшье гол hуурин тосхонуудта ёhотой мүнөөнэй соёлой байшангууд алтан гэрэлээ яларуулаа. Баргажан, Турантай, Загарай, Хяагтада болон бусад газарнуудта аттракционууд баригдаа... Мүн аймагай түб бүхэндэ хотын түхэлтэй соёлой комплекс — түгэс hайн клуб, библиотекэ, арадай театр, арадай музей, аттракционтой парк гэхэ мэтэнүүд байгуулагдажа эхилээ. Байн ошон колхоз, совхозуудай түбэй тосхон бүхэндэ имэ комплекс баригдаха юм.

Соггой бэрхээр хүдэлжэ байhан соёлшод республика доторнай олошорно. Тэдэнэй оролдолгын аша туhаар, олонииты хабаадалгатайгаар олон фестивальнууд, выставкэнүүд, уншагшадай конференцинүүд, уран hайханай бүлгэмүүдэй концертнүүд үнгэргэгдэжэ, баяр бахархал үүсхэнэ. Энэ талаар, жэшээнь, мухар-шэбэрэйхид яhала ехэ юумэ бүтээгээ. Тэндэ элидхэл, хөөрэлдөөнүүд, тематическа үдэшэнүүд, асуудал харюугай үдэшэнүүд, аман журналнууд, шэнэ заншалай hайндэрнүүд, үхибүүдэй утреннигууд, түрүүшүүлтэй уулзалганууд хэды урматай гоёор үнгэрнэб! Энэ талаар Түгнын хүдөөгэй клуб илангаяа шалгарна, коллективынь Агууехэ Октябриин 50 жэлэй хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртөө. Мүнөө үедэ тэдэнэр тусхай агитбригада эмхидхээд, малшадтаа айшалжа байнхай.

Иигэжэ бүхы коллективээрээ hайнаар хүдэлжэ байhан бусадшье соёлой гуламтанууд бии.

Мүн бодото ажабайдалые харадаа абажа ажал хүдэлмэреэ эмхидхэхэ, түрүүшүүлэй дүй дуршэл, алдар нэрые сууда гаргаха, ажалай журам дүрим хазагайруулhан ябадалтаниие эрид хурсаар шүүмжэлхэ талаар, хүн зоной дунда ниитэ болбосоролой хүдэлмэриие улам удха түгэлдэр, уран хурса болгохо ажалшадай амаралтые анхарал татама, сэнгэлиг зохидоор эмхидхэхэ талаар шалгарhан хүдэлмэрилэгшэдшье республика доторнай олон.

Гэбэшье соёлоймнай дэбжэлтэ хүгжэлтэдэ hаад тойбо татадаг ушарнууд, ехэ дутуу дунданууд үшөөл бии байhаар. Зарим хүдөө нютагуудта hайн түхеэрэлгэтэй клуб, библиотекэнүүд баригданхайшье hаа, ажалшадай дунда хүдэлмэри мүртэйгөөр ябуулнагүй. Мүн хүн зонойнгоо соёлой эрилтые хангахын хойноhоо оролдодоггүй, ажабайдалтай холбоо барисаагаа бэхижүүлжэ шадаагүй, ажал хүдэлмэри дээрэ мүнөө хүрэтэр ямаршье хубилалта туйлаагүй газарнууд бии. Энэ талаар Баргажанай, Загарайн болон Хэжэнгын аймагуудай зарим нютагуудта илангаяа жэгшүүритэ баримтанууд үзэгдэнэ. Жэшээнь, Загарайн аймагай Улаан-Эрхирэгэй, Хуушан-Хүрбын, Үнэгэтэйн, Маевкын, Хуушан-Бэрээнэй болон бусад клубууд хүдэлхэhөө байтагай, hая болотор түлигдэдэгшьегүй, киноошье харуулдаггүй байгаа бшуу. Тэндэхид хатуу шанга шүүмжэлэлдэ оробошье, ажал хүдэлмэри дээрээ ёhотой хубилалта туйлажа шадаагүй, үбэлжэлгын сүлөөгүй үедэ түрүү малшадай дүй дуршэл дэмжэн дэлгэрүүлхэ, социалис мүрысөө эмхидхэлсэхэ, ажалай жаяг заршамай түлөө тэмсэхэ талаар тэндэ мүнөөшье хүрэтэр мүртэй хүдэлмэри ябуулагданагүй. hүүлэй гурбан жэл соо соёлой хорёод мэргэжэлтэд тиишэ эльгээгдэhэн аад, тэдэнэй олонхинь удаан тогтожо хүдэлөөгүй.

Соёлой ажал хэрэгүүдые ажахынуудтахи парткомуудай тон дүтөөр hанажа, али бүхы туhа дүхэм, дэмжэлгэ үзүүлдэг hаань, соёлой мэргэжэлтэдтэ ехэ анхарал хандуулдаг hаань, — Загарайда иимэрхүү юумэн үзэгдэхэгүй hэн.

Ажалшадай улам ургажа байгаа соёлой эрилтэнүүдые гүйсэдөөр хангаха арга боломжонууд аймаг, ажахы бүхэндэ бии. Клубгүй hаа, клубтай болохо гээшэ — түрүүшын зорилго. Энэ хадаа нютаг бүхэнэй олониитын хүсөөр шиидхэгдэнэ, шиидхэгдэхэшье ёhотой. Соёлой хүдэлмэри эмхидхэхэ гэбэл, колхоз, совхоз бүхэндэ өөhэдын интеллигенци, уран бэлигтэн байха.

Юу хэхэ, бэелүүлхэ тухаймнай эли тодо программа — партиин XXIII съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүд манда бии. Али нэгэн шалтаг урдаа баряад, амараа хараал hууха бэшэ, харин ажал хүдэлмэреэ үдэрhөө үдэртэ нарижуулан hайжаруулхыемнай дурсагдаhан шиидхэбэринүүд бүтэдые уялгална. Агууехэ Октябриин 50 жэлэй ойдо зорюулагдаhан документнүүд дотор — КПСС-эй ЦК-гай Тезисүүд, КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Верховно Соведэй ба РСФСР-эй Верховно Соведэй баярай хамтын заседани дээрэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежневэй хэhэн элидхэл дотор, арад зондо хандаhан Хандалга соогоо түрэл партимнай тон харюусалгатай зорилгонуудые табиhан байна.

Эдэ зорилгонуудые бэелүүлхэ бодото арга замуудые соёлой хүдэлмэрилэгшэдэй Бүхэроссин зүблөөн тодорхойлоо. «Ехэ ажал хэхэ хэрэгтэй болобо. Тиимэhээ ойн баярай жэлдэ олоhон арга боломжонуудаа, дүй дуршэлөө хэрэглэн, КПСС-эй XXIII съездын шиидхэбэринүүдые бодото дээрэнь бэелүүлхын түлөө, соёлой байгуулалтые, ажалшадай коммунис хүмүүжүүлгые улам ехээр хүгжөөхын түлөө бүри зоримгойгоор тэмсэе» гэhэн урятайгаар дурсагдаhан ехэ зүблөөндэ хабаадагшад Россин Федерациин соёлой бүхы хүдэлмэрилэгшэдтэ хандаhан байна.

Тиихэдээ ажалшадые хүмүүжүүлхэ, амаруулха талаар соёл гэгээрэлэй эмхи зургаануудые бодото түбүүд болгохо гэhэн зорилго нэгэ талаараа соёлой хүдэлмэрилэгшэдhээ өөhэдhөөнь сэхэ дулдыдаха гээд тодорхойлогдоно.

Тэрэшэлэн колхоз, совхозуудта клубуудые, культурын байшангуудые, библиотекэнүүдые, hургуулинуудые, кинотеатрнуудые болон бэшэшье эмхинүүдые бии болгохо гээшэ олониитын тусгаар ехэ оролдолго хэшээлэй хэрэг болоно.

Хүдөө нютагта соёлой талаар туhаламжа үзүүлхэ, шефскэ хүдэлмэри ябуулха гээшэ городуудай, промышленна түбүүдтэхи соёлой болон искусствын эмхи зургаануудта сэхэ хабаатай.

Соёлшодой зүблөөнэй хандалгада харюу болгон, улам hайнаар хүдэлхэ хэрэгтэ олониитэhээ гадна, партийна, соведэй, профсоюзай болон комсомолой эмхинүүд, ажахын хүтэлбэрилэгшэд саг үргэлжэ туhалха болоно.

ХИЛЫН СААНА ЮУН БОЛОНОБ?

Москваhаа мэдээсэнэ

ЯПОНОЙ ПРАВИТЕЛЬСТВАДА СОВЕТСКЭ ПРАВИТЕЛЬСТВЫН ЭЛЬГЭЭhЭН МЭДҮҮЛГЭ

Вьетнамай асуудалаар США-гай сэрэгэй-политическэ харилсаа холбоогоо Японой улам hүжэрөөжэ байhан тушаа Советскэ правительствын мэдүүлгые СССР-тэхи Японой элшэн сайд Т. Накагава гэгшэдэ СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министерство январиин 29-дэ барюулаа.

Советскэ правительство Азидахи оршон байдалые hайжаруулгада туhалха, Совет Япон хоёрой хоорондын харилсаае хүгжөөлгэдэ туhалха хүсэл эрмэлзэлээ үндэhэ болгон, Японой правительствада нэгэнтэ бэшэ хандаhан, тиихэдээ дэлхэйн бүмбэрсэгэй энэ райондохи шахардуу байдалые hүжэрөөхөөр ябуулгаhаа Японой правительство бэеэ бариха бэзэ гэhэн найдалаа элирхэйлэн мэдүүлhэн байгаа гэжэ мэдүүлгэ дотор хэлэгдэнэ. Гэхэ зуура Японой правительствын тад hөөргэ хараа бодол бэелүүлдэг байhыень бодото баримтанууд элирхэйлэн гэршэлнэ.

США-гай ээрхэг түримхэй ябуулгые буруушаахын орондо, Япон үнэндөө политическэ, дипломатическа дэмжэлгэ тэрээндэ үзүүлдэг байна. Японой засагаархид Вьетнамай Демократическа Республикын газар дайдые США-гай зүгhөө бүдүүлигөөр бомбодожо байhан тушаа урда тээнь шаналдаг байhан аад, харин мүнөө ээрхэг түримхэй этэгээдэй бэшэ, тэрээнhээ хохидогшын зүгhөө ямар нэгэн лаб найдуулгын хэгдэтэр бомбодолгоо болюулагдаха ёhогүй гэжэ ярилдадаг болоод байхадань, дээрэ дурсагдаhанhаа ондоогоор сэгнэхын аргагүй бэшэ аал. Вьетнамда эсэргүү байлдаануудта хабаададаг США-гай долоодохи флодой атомна корабльнуудаар Японой портнуудые ашаглаха тухай зүбшөөл Японой правительствын үгэhэн тушаа энэ мэдүүлгэ дотор анхарал хандуулагдана. Японой правительствын энэ шиидхэбэринь Японой портнуудые американскэ атомна баазанууд болгохо замаар хэгдэhэн үшөө нэгэ алхам болоно. Азида США-гай баримталан бэелүүлдэг хорото балмад политикадань. Вьетнамда эсэргүү ээрхэг түримхэй ябуулгадань Японие саашадаа татан оруулна.

Вьетнам арадай национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөе дараха генеральна түсэбэй хуби болгон, Урда Вьетнамда «эмхидхэхы телевизионно дамжуулгын газар» хамтаарая бариха тухай США-гай президент Джонсоной, Японой премьер-министр Сатын гар табиhан хэлсээн hаяхан түнхаглагдаа гэжэ мэдүүлгэ дотор тэмдэглэгдэнэ.

Японой правительствын энэ мэтын ябуулгын политическэ шэглэлтэй байhаниинь анхарал хандуулна гэбэл: Урда Вьетнам тушаа ээрхэг түримхэй түсэбүүдээ бэелүүлгэдэнь Холбоото Штадуудта Япон үнэндөө сэхэ туhалжа байна.

Иимэ ябуулганууд Совет Япон хоёрой харилсаанда муугаар нүлөөлэнгүй байха аргагүй. Советскэ правительство харилсаагаа хүгжөөхын тула хэлбэришэгүй оролдодог байhаниинь мэдээжэ.

Японой правительство мэдүүлгэ дотор найруулагдаhан бодомжонуудта тон анхаралтайгаар хандаха, өөhэдынь хэдэг ябуулгын Япондо ямар хойшолон тохёолдуулжа болохо байhые хараада абаха, Азида США-гай баримталан бэелүүлдэг, энэ нютагай оронуудта эгээн муу хойшолонгуудтай байжа магад ээрхэг түримхэй хараа бодолые дэмжэхэгүй байха гээд СССР-эй правительство найдана гэжэ мэдүүлгэ дотор хэлэгдэнэ.

Советскэ правительствын энэ мэдүүлгые Японой правительствада дамжуулхаб гэжэ Т. Накагава хэлэбэ.

...ҮЛЭЙ ...ОНИН

А. Н. Косыгин ...ганистанда ...айлшалхань

...эй Министрнүүдэй Со... түрүүлэгшэ А. Н. Косыгин ... оной январиин 31-... Москва бусаха замдаа ... Афганистанай Премьер-... Этемадиин уряалаар ... түр зуура хани ... айлшалха болобо.

—<✦>—

...СС-эй делегаци Япон ошобо

...эй ЦК-гай, Японой КП-... hанал бодолоо зүб... үндэhөөр, хоёр пар... hонирхуулдаг асуудалнуу... хоорондо хөөрэлдөөнүүдые ... хэлсэгдэhэн байна. ... ЦК-гай Политбюрогой ... ЦК-гай секретарь М. А. ... делегациин толгойлог... КПСС-эй ЦК-гай секре... Н. Пономарев, КПСС-... гэшүүн, КПСС-эй ... дэргэдэхи марксизм-ле... институтдай директор ... Федосеев, КПСС-эй ЦК-... хоорондын таhагые ... ахлагшо Р. А. Ульяновский, КПСС-эй ЦК-гай Улас... таhагай хэлтэсые ... И. И. Коваленко гэг... бүридэhэн КПСС-эй де... Япон ошохоёо январиин ... Москваhаа мордоо.

ШУХАЛА УУЛЗАЛГА

УЛААН-БААТАР. (ТАСС). Марксизм-ленинизмын, пролетарскэ интернационализмын гол ёhонуудай үндэhөөр мүнөө сагай бүхы революционно хүсэ элсүүлэн гулидхахын, империализмда эсэргүүсэн тэмсэхын тула коммунистнуудай уласхоорондын шэнэ хуралдаа зарлалга тон шухала хэрэг болоно гэжэ «Үнэн» газетэ «Эб нэгэдэл бэхижүүлхэ шухала үүсхэл» гэhэн гаршагтай түрүү бэшэг доторoo бэшэнэ.

1968 оной февралиин hүүл багта Будапештдэ зарлагдаха коммунис ба хүдэлмэришэнэй партинуудай консультативна уулзалга тиимэ зүблөөндэ бэлдэлгын шухала алхам болохо байhаниинь дамжаггүй гэжэ статья дотор онсолон тэмдэглэгдэнэ.

МНРП-гэй Центральна Комитет Венгриин Хүдэлмэришэнэй социалис партиин ЦК-гай уряалые баяртайгаар угтан абаад, энэ консультативна уулзалгада партиингаа түлөөлэгшэдые эльгээхээр шиидхэбэ гэжэ статья дотор мэдүүлэгдэнэ.

Совет-индиин хэлсээн

ДЕЛИ. (ТАСС). Январиин 29-дэ Президентын ордон соо СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгин, Индиин Премьер-Министр Индира Ганди хэлсээ хэжэ үргэлжэлөө. Хоёр талые hонирхуулдаг уласхоорондын зарим асуудалнуудаар, тэрэшэлэн СССР Инди хоёрой хоорондын хани ёhоной харилсаа саашадань хүгжөөлгын асуудалнуудаар hанал бодолоо зүбшэлбэ.

Энэдхэг-совет бүлгэмэй конференци

ДЕЛИ. (ТАСС). Соёлой харилсаа холбоо хүгжөөхэ энэдхэг-совет бүлгэмэй наймадугаар национальна конференци Гунтура хотодо (Андхра-Прадеш штат) нээгдээ.

Советскэ Союзай ханинарай энэ конференцидэ Индиин элдэб районуудhаа ерэhэн 500 делегат, тэрэшэлэн совет-энэдхэг соёлой харилсаа холбооной бүлгэмэй делегаци хабаадана.

Кубын Компартиин ЦК-гай пленум

ГАВАНА. (ТАСС). Кубын Коммунис партиин Центральна Комитедэй пленум эндэ январиин 24—26-да болоhон байна. «Анибал Эскаланте гэгшын хоёр жэлэй турша соо залан шэглүүлдэг, тухирдаг байhан, партида харша, революцида харша ябуулга партиhаа гадуур ябуулдаг байhан багахан бүлэг этэгээдүүдэй хэрэгые хаража үзэхэ, шэнжэлхэ, зохихо хэмжээ абаха ябадал Кубын Компартиин ЦК-гай пленумэй гол зорилго байгаа» гэжэ «Гранма» газетэ бэшэнэ.

«Рамон Кальсинес гэгшые КП-гэй ЦК-hаа, партиин гэшүүнhээ гаргаха, Хосе Матарые КП-гэй ЦК-hаа гаргаха, тэрэшэлэн Анибал Эскаланте ба багахан можын бусад гэшүүд тухай хэрэгые революционно трибуналда үгэхэ» гэжэ пленум шиидхэбэ.

Кубын экономикые хүгжөөхэ асуудалнууд, хүгжэлтэ багатай оронуудай зорилгонууд, уласхоорондын байдал ба революционно хүдэлөөн тухай асуудалнууд пленум дээрэ зүбшэн хэлсэгдээ.

КПСС-эй ДЕЛЕГАЦИ ТОКИО ЕРЭБЭ

ТОКИО. январиин 30. (ТАСС). КПСС-эй делегаци Японой Коммунис партиин Центральна Комитедтэй хэлсээ хэхын тула мүнөөдэр Токио ерэбэ. КПСС-эй ЦК-гай секретарь М. А. Суслов тус делегациие толгойлно.

САЯНhАА ВИТИМ ХҮРЭТЭР

ТҮРҮҮ hААЛИШАД МОСКВА ОШОХОНЬ

Сэлэнгын аймагай hаалишадай суглаан боложо, эндэ ойн жэлэй дүн согсологдоhон ба табан жэлэй гурбадахи жэлэй зорилго табигдаба. Аймагай hаалишад бүхы дээрээ үнеэн бүриhөө 2000 литр hү haaxa зорилгоёо түрүүлэн дүүргээ.

Олон hаалишад бүри ехэ hүү hаажа, ойн жэлэй мүрысөөндэ шалгарhан байна. Жэшээнь, Сэлэнгын совхозой hаалишан Надежда Лазаревна Тадвашкина үнеэн бүриhөө 4650 литр, Тельманэй нэрэмжэтэ колхозой Үүлтэртэ үнеэдэй фермын hаалишан Владимир Пурбуевич Гомбоев 4480 литр hааhан байха юм.

Эдэ хоёр түрүү hаалишадта аймагай чемпионой нэрэ зэргэ олгогдонхой.

Аймагай hаалишадай дунда үнеэн бүриhөө 4000 гаран литр hү hааhан түрүүшүүл олон. Тэдэнэй тоодо Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой hаалишад Д. Ц.-Д. Будажапова, Социалис Ажалай Герой П. Б. Жалсанова болон бусад ороно. Ехэ hү hааhан аймагай 25 эрхим hаалишад Москва ошохо путевкоор шагнагдаба.

Аймагай ажахынуудай дунда дэлгэрhэн мүрысөөнэй дүнгөөр Химнын совхоз түрүү hуури эзэлжэ, КПСС-эй райкомой, аймагай Соведэй гүйсэдкомой дамжуулгын Улаан тугта хүртэhэн байна.

XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой Үүлтэртэ үнеэдэй фермын ба Тельманэй нэрэмжэтэ колхозой hүтэйн МТФ-гэй малшад hаалиин гүүртэнүүдэй дунда түрүү hуури эзэлжэ, дамжуулгын вымпелдэ хүртөө.

Суглаанда хабаадагшад табан жэлэй гурбадахи жэлдэ дүүргэгдэхэ шэнэ уялгаяа нэгэн дуугаар баталан абаба.

Г. САБЖАЕВ.

hОНИРХОЛТОЙ СЕМИНАР

hаяхан Сэлэнгын аймагай сомоной, сельскэ Соведүүдэй гүйсэдхэхэ комитедүүдэй түрүүлэгшэнэр Загарайн аймагай Элхи тосхон ерэбэ. Тэдэнэрэй тэндэ ерэhэн ушарынь—Элхиин сельсоведэй хүдэлмэритэй танилсаха гэhэн зорилго байгаа.

Элхиин сельскэ Соведэй гүйсэдхэхэ комитедэй түрүүлэгшэ нүхэр Р. Э. Базарова ерэhэн айлшадаа өөhэдынгөө хүдэлмэритэй дэлгэрэнгытээр танилсуулаа. Соведэй саг үргэлжын комиссинуудай түрүүлэгшэнэр ажал хэрэг тухайгаа хөөрэжэ үгөө. Сугларагшад сельсоведэй гүйсэдхэхэ комитедэй, комиссинуудай хүтэлжэ байдаг хэрэг дансануудтайнь танилсаа.

Республикымнай түрүү сельсоведүүдэй нэгэндэ ошоhон нүхэд зориhондоо хүрэжэ олон hонирхолтой юумэ хаража, мэдэжэ бусаа.

Элхиин сельсоведтэ үнгэрhэн энэ hонирхолтой семинарта ажалшадай депутадуудай Сэлэнгын, Загарайн аймагуудай Соведүүдэй гүйсэдхэхэ комитедүүдэй түрүүлэгшэнэр Л. Ц. Цоктоев, Д-Н. Санжимитыпов гэгшэд хабаадалсаа.

Ц. ДУГАРОВ.

Гааргын совхоз

БАРГАЖАН. (Телефоноор абтаба). Эндэхи Аргатын совхозой хоёр отделениин hуури дээрэ Гааргын совхоз шэнээр эмхидхэгдэбэ. Энэ совхозой түб hуурин—Арзагуун нютаг болонхой.

Шэнэ совхоз 15 мянга гаран гектар эдлүүриин газартай, гол түлэб хони үсхэбэрилхэ шэглэлтэйгээр эмхидхэгдэбэ.

Д. ДАМПИЛОН.

ЗАЛУУ НАҺАНАЙ ЗАЛИРШАГҮЙ ЗОРИ

Улаан-Үдымнай Ленинэй орденто оперо ба баледэй театрай ордон. Республикын нютаг бүриһөө ерэһэн залуу хүбүүд, басагад—комсомолой областной XXIV конференциин делегадууд түб хотынгоо гэгээн ордоной эзэд болобо.

Прагуу хүгжэм зэдэлнэ. Конференциин зал уруу Буряадай комсомолой Улаан тугуудые намилзуулан, республикын эрхимэй эрхим хүбүүд, басагад—хүдэлмэриншэ, ажалша хүдэр гартан орожо ерэнэ. Нангин тугуудые үргэхэ эрхэдэ хүртэгшэдэй дунда Бэшүүрэй аймагай «Победа» колхозой механизатор Василий Стрижнев, мүн энэ аймагай «Дружба» колхозой комбайнер Очир Аюшеев болон бусадые харанабди. Конференциин делегадууд хүл дээрээ бодонод...

Комсомолой Буряадай обкомой хэһэн хүдэлмэри тухай тоосоото элидхэл ВЛКСМ-эй обкомой нэгэдэхи секретарь **Мазн Маханов** хэбэ.

НҮХЭР МАХАНОВАЙ ЭЛИДХЭЛҺЭЭ

Агууехэ Октябриин социалис революциин 50 жэлэй ойе ажалай бэлэгээр угтахын тула республикын комсомолшуудай ба залуушуулай дунда социалис мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрһэн юм. «Электромашина» заводой комсомолшууд түсэбһөө гадуур 100 квт. хүсэтэй хоёр электродвигатель, автомобильна нэгэ кран бүтээн гаргаа. Заводой комсомольско организаци ВЛКСМ-эй ЦК-гай бюрогой шиидхэбэреэр «Октябриин 50 жэлэй ойн ба Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойн хүндэлэлэй алдарта ажал» гэһэн дэбтэртэ бэшэгдэһэн байна. ЛВРЗ-гэй комсомолшуудта ВЛКСМ-эй ЦК-гай дурасхаалта Улаан туг барюулагдаа.

Шэнэ табан жэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө дэлгэржэ байһан социалис мүрысөөндэ республикымнай залуу һаалишад ехэ амжалта түйлана. Мүнөө һаалиин фермэ болон гүүртэнүүдтэ 1000 гаран залуу һаалишад хүдэлнэ. Һаалиин 168 фермэ комсомол-залуушуулай юм. ВЛКСМ-эй обком, райкомууд залуу малшадай дунда социалис мүрысөө эмхидхэхэ, тэдэнэй байдал һуудалые саашадань һайжаруулха талаар бага бэшэ эмхидхэлэй хүдэлмэри ябуулна.

Үйлэдбэри дээрэ инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй гаргажа байһан үүсхэл, эдэбхиие онсо тэмдэглэмээр. Тэдэнэр үйлэдбэри дээрэшье, ниитын хүдэлмэреэршье жэшээ харуулан ябана. Авиазаводой инженер Валерий Савченко, ЛВРЗ-гэй нэгэ цехэй начальнигай орлогшо Виктор Саржан, Худалдаа наймаанай министерствын товаровед Аида Эрдынеева, «Электромашина» заводой инженер Геннадий Сенников болон бусад һайнаар хүдэлмэрилжэ байхаһаа гадна, залуу нүхэдөө шадамараар хүмүүжүүлдэг юм.

Иигэжэ арадай ажахын хүгжэлтын асуудалнуудые шиидхэлгэдэ промышленностиин, хүдөө ажахын болон бусад һалбаринуудаар хүдэлжэ байһан залуу мэргэжэлтэд хубитаа оруулна.

Комсомолой организацинуудай дайшалхы үүргые эрид дээшэлүүлхэ, тэдэнние эмхидхэлэй талаар бэхижүүлхэ гэжэ ВЛКСМ-эй XV съезд тэмдэглэхэ зуураа, комсомольско билედүүдые һэлгэхэ гэһэн шиидхэбэри гаргаһан байгаа. Эмхидхэлэй, политическэ гүнзэгы удхатай энэ шиидхэбэриие бэелүүлгэ ВЛКСМ-эй райкомуудай, комсомолой эхин организацинуудай эмхидхэлэй, соёл сурталай ба хүмүүжүүлгын хүдэлмэриие саашань һайжаруулгада нүлөөлөө. Жэшээлхэдэ, комсомольско билетүүдые һэлгэхэ үедэ ЛВРЗ-гэй комсомолой организаци 131 залуу хүдэлмэриншэнөөр нэмээ, комсомолой 22 гэшүүн партиин гэшүүндэ кандидадаар зууршалагдаа.

Комсомольско билетүүдые һэлгэлгэ илангаяа эмхитэйгээр Улаан-Үдын, Ахын, Хяагтын аймагуудта, Октябрьска райондо үнгэрэгдөө. Тоосоото хугасаа соо комсомолшуудые болон залуушуулые коммунис үзэл бодолтойгоор хүмүүжүүлгэдэ ехэ анхарал хандуулагдаа. Энэ хүдэлмэри Совет засагай 50 жэлэй ойе тэмдэглэлгын урда тээ илангаяа эдэбхижүүлэгдэһэн байна. Комсомолой политгэгээрэлэй кружогуудта «Агууехэ Октябриин социалис революциин 50 жэл» гэһэн КПСС-эй ЦК-гай Тезисүүд шудалагдаа. Тезисүүдээр хаа хаанагүй комсомолой ба эдэбхитэдэй суглаанууд үнгэргэгдөө. Комсомолой политическэ һуралсалай «Кругозор», «Манай комсомол» гэһэн кружогууд «Глобус», «Орбита» клубууд залуушуулай дунда нэрэ хүндэтэй болоо. 1966-67 оной һуралсалай жэлдэ республика дотор политическэ 400 кружогто 12 мянган комсомолшууд һуралсаа юм. Комсомолой пропагандистнуудай 50 процентнь дээдэ эрдэмтэй байгаа.

Мүнөө жэлэй һуралсал һайнаар эмхидхэгдэһэн байбашье, дутуу дунданууд, алдуунууд бии байһаар. Кружогуудые хиналтадаа абаагүй, хүдэлмэриинь зоргондонь табижархиһан ВЛКСМ-эй райкомууд, комитедүүд бии. Иимэ алдуунууд Түнхэнэй, Хориин, Прибайкалиин ба Баргажанай комсомолой организацинуудта үзэгдэнэ.

Залуушуулые хүмүүжүүлгын дайшалхы формонуудай нэгэн—лекционно пропаганда болоно. Һүүлэй үедэ ВЛКСМ-эй райкомуудай дэргэдэхи лекторнуудэй бүлэгэй хүдэлмэри эдэбхижээ. Тоосоото хугасаа соо райкомуудай лекторнуудэй тоо 900 хүрөө. Лекци уншалгада хүдөө ажахын, промышленностиин залуу мэргэжэлтэд, хүдөөгэй интеллигенци эдэбхитэйгээр хабаадуулагдана, лекционно пропаганда һайн үрэ дүн үгэнэ.

ВЛКСМ-эй XV съезд дээрэ пионернүүдые, һурагшадые зүбөөр хүмүүжүүлхэ тухай дэлгэрэнгыгээр хэлэгдээ бэлэй. 1967—68 һуралсалай жэлдэ манай республика дотор 600 гаран һургуулида 179 мянга гаран үхибүүд һурана. Тиихэдэ һургуулинуудта 20 мянга гаран комсомолшууд бии.

Колхоз, совхозуудта пионернүүдэй лагерьнууд баригдана. Энэ хэрэгтэ Мухар-Шэбэрэй аймагай «Знамя Ленина» колхоз, «Эрдэм» совхоз, Сэлэнгын аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоз, Яруунын аймагай «Комсомольский» совхоз һайн жэшээ харуулна. Гэбэшье лагерьнуудые барилга республика доторнай үнөөл муугаар эмхидхэгдэнэ.

Тоосоото хугасаа соо һургуулинуудай комсомолой организацинуудай хүдэлмэри Совет засагай 50 жэлэй ойе ба В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойе нэрэтэй түрэтэйгөөр угтаха зорилготойгоор үнгэргэгдэнэ.

Залуу хүниие коммунис үзэл бодолтойгоор, Эхэ орондоо, Коммунис партидаа бүхы наһан соогоо үнэн сэхэ байхаар хүмүүжүүлгэ—комсомолой нангин зорилго болоно.

* * *

Комсомолой конференциин делегадууд ендэр дээрэ хойно хойноһоо гаража, коммунизмын материально-техническэ бааза байгуулгада комсомолшууд болон залуушуулай эдэбхитэйгээр хабаадажа байһан тухай, партиин халаанай ажабайдал, эрилтэнүүд тухай тодоор хөөрэбэ.

Владимир Маяковский комсомолшууд тухай «түби дэлхэйн залуу наһан» гэжэ хэлээ һэн. Конференциин зал соо һуухада, агууехэ поэдэй эдэ үгэнүүд заатагүй һанагдана. Манай залуушуулай һанал бодол, эрмэлзэлгэ ямар һайхан бэ!

удэр мүрысөөнэй дүнгүүд гаргагдадаг, спортивна наадан үнгэргэгдэдэг. Мүрысөөнэй түрүүшүүл комсомолой путевкоор Москва эльгээгдэнэ.

Саашань Василий Гармаев комсомолшуудай дунда үнгэргэгдэдэг хүмүүжүүлгын хүдэлмэриие һайжаруулха тухай хэлэбэ. Теэд лекци, хөөрөөнүүдые, уншагшадай конференци болон залуушуулай ажабайдалай асуудалнуудаар диспут үнгэргэхэ талаар комсомолой хүдэлмэридэ дутуу дунданууд бии гэжэ тэмдэглэхэ зуураа, үгэ хэлэгшэ ВЛКСМ-эй обкомой пропаганда ба агитациин таһагай хүдэлмэриин дутагдалые шүүмжэлэн элирүүлээ.

Хэдэн жэлэй урда тээ мал ажал дээрэ залуушуул тон үсөөн һэн. Теэд богони саг соо энэ байдал үндэһөөрөө хубилаа. Коммунис партиингаа съездүүдэй, КПСС-эй ЦК-гай Пленумүүдэй түүхэтэ шиидхэбэринүүдые бэелүүлэн, совет залуушуул хүдөө ажахын эгээл гээгдэнги участогуудта ошоһон, ошожошье байна. Мүнөө манайшье республикын ажабайдалые хаража үзэхэдэ, комсомолшуул болон залуушуулай хүдэлдэггүй ажахын һалбаринууд байхагүй.

— Манда найдамтай халаан, ёһотой эзэд ургажа байна,—гэжэ залуу үетэн тухай ахамад нүхэд баясан хэлэнэ.

Ендэртэ комсомолой Яруунын организациин делегат Аврора **Николаева** гараба. Газаа талаһаань харахада, гүлмэрхэн басаган. Теэд энээхэн басаганай хөөрөө шагныт:

— Бидэнэр, арбан зургаан хани нүхэд—хүбүүд, басагад Нарһатын совхозой һаалиин эгээл гээгдэнги гүүртэдэ эльгээхэ гуйлтатайгаар комсомолойнгоо райкомдо ошоо һэмди. Хандалгамнай дэмжэгдэжэ, эгээл гээгдэнги хүнэй ошожо үгэдэггүй гүүртын эзэд болоһон байгаабди.

Комсомолшуудай ошоһон гүүртэ мүнөө совхоз дээрээ түрүү гүүртэ болонхой. Үнгэрэгшэ жэлдэ энэ комсомол-залуушуулай гүүртэ Октябриин 50 жэлэй ойн хүндэтэ нэрэдэ хүртэжэ суурхаа.

Аврора Николаева саашань иигэжэ хэлэнэ:

— Манай гүүртэдэ һаалишад, малшадай — бүхы хүдэлмэрилэгшэдэй һайнаар ажаллаха арга боломжо бүлтэ бии. Иимэ арга боломжо байгуулгада залуу малшадай өөһэдынь оролдолго, совхозой комсомолой организациин оролдолго ехэ,—гэбэ. Мүнөө Аврора Николаевагай гүүртынхид ВЛКСМ-эй табин жэлэй ойн хүндэлэлдэ социалис мүрысөө дэлгэрүүлжэ байна.

Ажахы бүхэнэй комсомолшууд болон залуушуулда, тэдэнэй ажал хүдэлмэридэ, ажабайдалда халуун анхарал хандуулагдана гү? Үгы даа. Энээн тухай олон делегадууд хэлэнэ.

Василий **Стрижнев** — Бэшүүрэй аймагай «Победа» колхозой механизатор ганса аймаг соогоо бэшэ, бүхы республика дотороо суурхаһан, социалис мүрысөөндэ илажа, ажалай үндэр амжалта түйлаһанайнгаа түлөө үнгэрэгшэ намар Москва ошоһон юм. Москвада ВЛКСМ-эй ЦК-гай үнгэргэһэн түрүү механизаторнуудай зүблөөндэ хабаадаа. «Алтан колос» гэһэн тэмдэгээр шагнагдаһан. Василий Стрижнев үгэ хэлэхэдээ амжалтануудаар һамаарангүй дутагдалнууд дээрэ тогтобо:

— Хэрбээ манайда комсомол, залуушуулай дунда үнгэргэгдэдэг социалис мүрысөөнэй ёһо тадыгаар бэшэ, харин бодотоор хүтэлбэрилэгдэдэг байгаа һаа һайн байха һэн. Мүрысөөн соносхогдоод, дүнгүүдынь гаргагдангүй, тэрээн тухай мартагдашадаг ушарнууд үсөөн бэшэ.

Конференциин олохон делегадууд ВЛКСМ-эй Улаан-Үдын райкомой нэгэдэхи секретарь Сергей **Лумбуновай** хөөрөөе ехэл һонирхон шагнаа ёһотой. Эндэ залуу малшадта, механизаторнуудта ёһотой анхарал хандуулагдана. Ажал хүдэлмэри, амаралташье тухайнь мартагданагүй. Комсомолшуудай дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөнэй дүнгүүд һара, квартал бүри гаргагдана. Мүрысөөгөөр илагшадта мүнгэн шан барюулагдана, элдэбын путёвконуудаар урмашуулга хэгдэнэ. Ганса үнгэрэгшэ жэлдэ залуушуулай уласхоорондын амаралтын лагерьта ошохоор 112 түрүү һаалишад путевкоор шагнагдаа юм.

Үнгэрэгшэ түүхэтэ ойн жэлдэ залуу колхознигуудай, хүдэлмэришэдэй байра байдал, амаралта һайжаруулха талаар эмхидхэлэй горитойхон хэмжээнүүд абтаһан байна. Аймагай һурагшад гүүртэнүүд ба отарануудые шефтээ абана. Залуу колхознигуудай дундахи спортивна хүдэлмэри һайжаруулагдана. Һаяхан үбэлые угталгын һайндэр—спортын мүрысөөн үнгэргэгдөө. Һайндэрэй бэлэгүүдые Кировэй нэрэмжэтэ колхозой һаалишад абаа. Энэ колхозой залуу һаалишан Анна Балмажапова хүнгэн атлетикээр аймагай чемпион юм.

— Дутуу дунданууд үгы гэжэ хэлэхын аргагүй,—гээд нүхэр Лумбунов хөөрөөгөө үргэлжэлүүлнэ.—Манайда баһал үдэр, һүнигүй хаалгатайл байдаг клубууд, улаан булангуудшье олдохо. Тиихэдэ республикымнай соёлой, бэшэшье эмхинүүдэй түлөөлэгшэд харагдадаггүй, комсомолой обкомойшье хүдэлмэрилэгшэд үсөөн ерэдэг.

Улаан-Үдын аймагай комсомолшууд болон залуушуул ВЛКСМ-эй 50 жэлэй ойе ажалай бэлэгээр угтахын тула социалис мүрысөө дэлгэрүүлхэ уряатайгаар республикынгаа залуушуулда хандаба. Мүнөө аймагай залуушуул ажалай вахтада жагсанхай.

ДУТУУ ДУНДАНУУДАА УСАДХАН...

Жэл бүри республикымнай промышленна предприятинуудай тоо олошорно. Шэнэ шэнэ завод, фабриканууд ургана, леспромхозууд бии болоно... Жэл бүри шэнэ амжалта түйлагдана. Үнгэрэгшэ түүхэтэ ойн жэлдэ манай республикын промышленность валовой продукци үйлэдбэрилхэ түсэбөө 102 процент, тэрэ тоодо союзна мэдэлэй промышленность —101 процент, республикын мэдэлэй промышленность—103 процент дүүргээ.

1966 онойхитой сасуулбал, промышленна продукци үйлэдбэрилгэ 14 процентээр нэмэһэн байна. Энэ амжалтада хүдэлмэришэн ангиин, комсомолшуудай, залуушуулай хубита ехэ. Манай шэнэ үеын хүдэлмэришэд, техникүүд, инженернүүд эхэ, эсэгэнэрэйнгээ ажал хэрэгые үргэлжэлүүлэн, хүдэлмэришэн нэрэ солые дээрэ үргэн ябана.

— Үнгэрэгшэ жэлдэ городойнгоо комсомолшуудай Совет засагай 50 жэлэй ойдо зорюулагдаһан социалис мүрысөөндэ илажа, нэгэдэхи һуури эзэлээбди, — гэжэ ВЛКСМ-эй Октябрьска райкомой нэгэдэхи секретарь Владимир **Раднаев** хэлэбэ. —Мяха-консервын комбинадай комсомолшууд түсэбһөө гадуур 1.200 мянган баанха консервэ үйлэдбэрилэн гаргаа, бүд нэхэгшэд түсэбөө 30 мянган метрээр үлүүлээ. ФПОШ-ой залуушуул—196 тонно нооһо бэлэглээ. Энэ мүрысөөндэ илаһанайнь түлөө ФПОШ-ой комсомолой организацида, медучилищиинхидтэ ВЛКСМ-эй обкомой дурасхаалта Улаан туг барюулагдаа юм. 180 гаран хүн ВЛКСМ-эй обкомой, Улаан-Үдын горкомой, райкомой дипломуудаар, грамотануудаар шагнагдаа.

Эмхидхэлэй, хүмүүжүүлгын хүдэлмэриин һайжарһаниие тэмдэглэхэ зуураа, Владимир Раднаев алдуу, дутуунууд тухай хэлэбэ.

Октябрьска районой пионерэй вожатануудай кадрнууд муу бэшээр бэлдэгдэнэ. Вожатанууд хаана хүмүүжүүлэгдэнэб? Тэдэнэр дүй дүршэлэй түлөө Новосибирск болон бусад холо ойрын городуудта эльгээгдэнэ. Манай республикада түсхай һургуули байхагүй. ВЛКСМ-эй обком энэ хүдэлмэреэ һонирхоногүй. Мүн сэрэгэй патриотическа асуудалаар хүмүүжүүлгын хүдэлмэриин дүй дүршэл согсологдоногүй. Городоймнай нэгэшье магазинда комсомолшууд, залуушуул, пионернүүдэй дуунуудай номуудые олохогүйт. Саашадаа иимэ байдалые тэсэжэ болохогүй.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: конференциин делегат Яруунын аймагай Нарһатын совхозой түрүү һаалишан Аврора Николаева.

Э. ЛАПИНАЙ фото.

ЛВРЗ-гэй локомотив-вагон хабсаргадаг цехэй комсомолой организациин секретарь Виктор **Ивановто** үгэ үгтэбэ. Нүхэр Иванов үгэеэ бүхы заводой залуушуулай нэрэһээ эхилнэ. Тэрэнэй хэлэхэ юумэн яһала бии. Үнгэрэгшэ жэлдэ республикын мантан томо предприятинуудай нэгэн болохо локомотив-вагон заһабарилдаг заводой комсомолшууд болон залуушуул баатарлиг ажалайнгаа түлөө ВЛКСМ-эй ЦК-гай дурасхаалта Улаан тугта хүртөө бэлэй. Тэдэнэр түйлаһан илалтаяа арьбадхан, комсомолойнгоо табин жэлэй түүхэтэ ойн хүндэдэ дээшэлүүлэгдэһэн уялгануудые абажа, социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлжэ байна.

Энэ заводой хүдэлмэришэдэй һайн һайхан заншал—залуу үеынхидэй эхэ, эсэгэнэрэйнгээ хэрэгые үргэлжэлүүлгэ батаар сахигдана. Залуушуулые коммунис үзэл бодолтойгоор хүмүүжүүлгые заводой комсомолой организаци гол зорилгонуудайнгаа нэгэндэ тоолоно.

Заводой комсомолшууд, залуушуул ниитын ажабайдалда эдэбхитэйгээр хабаадалсана. Тэдэнэр воскресникүүдые үнгэргэжэ, олоһон мүнгэеэ Улаан-Үдэ хотодоо залуушуулай ордон барихын тула нээгдэһэн счёдто оруулна. Мүнөө хэдэн арбаад мянган түхэриг мүнгэн оруулагдаа. Залуушуул һайшаалта хэрэгүүдэй үүсхэлшэд болонхой. Тэдэнэр уран һайханай бүлгэмдэ хабаадагшадай, уншагшадай конференци эмхидхэгшэдэй түрүү зэргэдэ ябана. Ганса манай цех соо уран һайханай бүлгэмэй хүдэлмэридэ 150 хүн хабаадана. Бидэнэр үнгэрэгшэ жэлдэ гуша гаран концерт харуулаабди гэжэ Виктор Иванов хэлэбэ.

— Залуушуулай түбэйшье хэблэлдэ, манай залуушуулай республикын газетэдэшье мэргэжэлээрээ шалгарагшад тухай хөөрөөн гараһаар үнинэй,—гэжэ Виктор Иванов үргэлжэлүүлнэ.—Теэд манай заводто, мүн ондоошье предприятинуудта энэ хүдэлмэри муугаар үнгэргэгдэнэ хаш. Тиигэхэлэ, комсомолой обкомһоо хонхоложо, нэгэ мэргэжэлтэдэй дунда үнгэргэгдэхэ мүрысөөндэ хүниие эльгээгыт гэжэ гуйдаг ушар үсөөн бэшэ. Теэд «мэргэжэлээрээ шалгаргша» гэһэн нэрэ зэргэ хэндэ олгогдонхойб—даб гэһээр олохонь бэрхэ. Нёдондо манай заводһоо Хабаровск городто үнгэргэгдэһэн мүрысөөндэ нэгэ токарь эльгээгдээ һэн.

— Абаһан социалис уялгануудаа заатагүй дүүргэхэбди, — гэжэ Виктор Иванов конференциин делегадуудые найдуулна.

Сэлэнгэ мүрэнэй адагта оршодог Кабанскын аймагта целлюлозно-картонно ехэ комбинат бодхоогдожо байнхай. Энэ барилга комсомолой бүхэсоюзна ударна барилга гэжэ тоологдонхой. Тиимэһээ барилгада Эхэ оронойнмнай олон область, хизаарнуудһаа комсомолшууд, залуушуул олоороо ерэнэ.

Комсомолой барилга дээрэ байһан залуушуулай дунда хүмүүжүүлгын хүдэлмэриин хэр зэргэ, ямараар үнгэргэгдэжэ байһан тухай комсомолой Кабанскын райкомой нэгэдэхи секретарь Владимир **Новолодский** хөөрэбэ.

— ВЛКСМ-эй Центральна Комитедэй түлөөлэгшэдэй бии байһантай дашарамдуулан нэгэ ажаглалта хэхэ байнаб,—гэжэ нүхэр Новолодский хэлэбэ.—Ушар юуб гэхэдэ, манай барилгада комсомолой зарим обкомууд шалгагдаагүй, дайралдаһан лэ хүнүүдые эльгээнэ. Тиимэ залуушуулда комсомолой путёвко огто үгэлтэгүй. Бидэнэр тиимэ хүнүүдтэй хүмүүжүүлгын хүдэлмэри ябуулдагбди, теэд комсомолой путевкоор ерэхэдэнь, урмаа хухархаар байна. Саашадаа манай комбинадай комсомолшуудые Улаан-Үдын ямар нэгэ предприятиин комсомолой организациин шефтээ абаа һаань зохисотой байгаа.

Байгал, суута Байгал хажуудамнай. Харин байгаалиин иимэ гоё баялигтай байһан аад, тэндээ залуушуулай аяншалгын баазагүймнай гомдолтой. Энээн тухай комсомолой обкомой шэнэ состав бодожо үзэг лэ гэһэн тон зүб дурадхал оруулхадань, конференциин делегадууд халуун альга ташалгаар угтаа.

Хото хүдөө хоёрой хоорондохи холбоо барисаан, хани нүхэсэл улам бэхижэнэ. Городой олохон предприятинуудай комсомолшууд, залуушуул гүүртэ, фермэнүүдые, колхоз, совхозуудые шефтээ абадаг болонхой. Залуушуул өөһэд хоорондоо айлшаар ябалсана, ажал хэрэгээ шалгалсана. Һүүлэй үедэ дээдэ һургуулиин студентнэр зунайнгаа амаралтын үедэ, таряа хуряалгын халуун саһыншье ороходо хүдөөдэ олоороо гаража, хабашадалаараа туһалалсадаг болонхой.

Студентнүүдэй барилгын бригаданууд тухай Зүүн Сибириин технологическа институдай комсомолой комитедэй секретарь нүхэр **Малыгин** хөөрэбэ.

Тоосоото элидхэл соо студентнэрэй барилгын бригаданууд тухай тон багаар хэлэгдээ. Тиихэдэ хүдөө ажахыда туһалха энэ шэнэ формодо анхаралаа хандуулалтай. Ганса үнгэрэгшэ жэлдэ технологическа институдай нимэ бригаданууд республикын аймагуудта 37 томо барилга бодхоогоо. Тэрэ тоодо һургуулинууд, байрын гэрнүүд, малай байранууд бии.

Энэ жэлэй зунай а...
барилгын бригадану...
хүбүүд, басагад хабаа...
нёдондо Бэшүүрэй, При...
магуудта ошоһон студе...
лай таатай зохид бай...
гүй.

Студентнэр комсомо...
тэ ойе эрхим һайн һура...
лай, ниитын хүдэлмэ...
хабаадалгаар угтан, С...
ёһотой мэргэжэлтэд боло...
гэжэ үгэ хэлэгшэ конф...
дүүлээ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: хуушанай коммунист С. С. Коновалов конференциин делегадуудаа... жэ байна.

Э. ЛАПИН...

«АГААРТАШЬЕ, ДАЛАЙДАШ...

Делегат **Н. Гусаров** үгэеэ сэрэгэй албанда ошохо болоһон хүбүүдые Эхэ орондоо үнэн сэхээр хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ, сэрэгэй албанда байһан комсомолшуудай ажабайдалда зорюулба.

— Бидэнэр албанда ошоогүй байһан залуушуултай холбоо барисаагаа улам бэхижүүлнэбди, уулзалганууднуудые үнгэргэнэбди, сэрэгшэдэй ажабайдал тухай, граждан дайнай ба Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай үедэ хэгдэһэн баатаршалганууд тухай хөөрэжэ үгэнэбди,—гэжэ тэрэ хэлэбэ. Уялгата албаяа һайнаар дүүргэжэ, сэрэгэй ба политическэ бэлэдхэлдэ эрхим амжалта түйлаһанайнгаа түлөө һаяар манай бүлэг офицернүүд, солдадууд Советскэ Союзай хайра шандада—орден, медальнуудые абаа.

Сэрэгэй түлөөлэгшэ халуун альга ташалган доро ВЛКСМ-эй обкомдо залуу сэрэгшэдэй эльгээһэн дурасхаалта бэлэг барюулба.

Нүхэр Гусаровай хэлэһэн үгын удхые республикын гэгээрэлэй министрэй орлогшо **С. С. Дмитриев** үргэлжэлүүлбэ.

— Манай һургуулинуудай комсомолой организацинууд, багшанар, пионервожатанууд үхибүүдые сэрэгэй политическэ талаар хүмүүжүүлгэдэ зарим тэды дүршэлтэй болонхой,—гэжэ нүхэр Дмитриев хэлэнэ.—Энэ хүдэлмэри Агууехэ Октябриин ойн баярай жэлдэ илангаяа үргэнөөр ябуулагдаа.

Мүнөө республикын һургуулинуудта дайшалхы алдар солын 250 таһаг, булангууд бии, һурагшад аха нүхэдэйнгөө — комсомолшуудайнгаа туһаламжаар, тэдэнтэйгээ хамта, дайнда унаһан нютагайнга...
бэдэрнэ, тэдэнэй баата...
рүүлнэ. Ганса һурагшад...
най республика дотор...
Эсэгэ ороноо хамгаалгы...
дайнай үедэ уншагша...
хаалта хүшөөнүүд бодх...

Кабанскын аймагай...
һургуулиин һурагшад...
тосхоной дэргэдэ, нэрэ...
хаяада...» гэжэ дуун со...
18 баатарай нэгые—з...
Власовые оложо, бэшэ...
Эрэлхэг энэ баатар Эхэ о...
гэжэ хамгаалһан, дайса...
тухайдаа бэшэнэ. Улаан...
наймадахи һургуулиин...
Агууехэ Октябриин...
люциин хэрэгэй, Эхэ ор...
сүлөөгэй түлөө ами на...
хүнүүдэй мэдэгдээгүй...
найман хүшөө олоо...
өөһэдынгөө гараар дур...
бан юһэн обелиск бодхо...

Һурагшадай хүсөөр...
иимэ хүдэлмэриин хүм...
ха сэгнэшэгүй гүнзэгы...
рим һургуулинуудта тэ...
нарьень үшөө ойлгоогү...
Сэрэгэй, патриотическа...
лаар хүмүүжүүлгэдэ эх...
материалнууд «Буряадай...
газетэдэ тон багаар то...
энэ асуудалаар респу...
нистрнүүдэй Соведэй...
дио-дамжуулгын ба теле...
митедые шүүмжэлхэ хэ...

Облвоенкомадай пол...
чальник нүхэр **Н. А. Соб...**
рэгэй, патриотическа...
хүмүүжүүлгын шухала...
хэлэбэ.

«ХОЛБОО БАРИСААТАЙ БАЙЯЛ...

Республикын творческо эмхинүүдэй комсомолшуудай, залуушуулай зүгһөө оперо ба баледэй театрай балерина Ольга **Короткова** конференциин делегадуудта халуун амаршалга хүргөө.

— Бидэнэр, искусствын залуу түлөөлэгшэд, ажабайдалай гоё һайханиие ойлгуулха, эстетическэ үзэл бодол зүбөөр хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ алба хэнэбди,—гэжэ Ольга Короткова үгэеэ эхилбэ. — Энэ хадаа бүхы залуушуулай хамтын хэрэг. Театрай комсомолой организаци ендэр дээрэ һая гараһан артистнуудай соёл болбосоролые улам дээшэлүүлгэдэ хүдэлмэреэ зорюулна. Өөһэдөө ажабайдалһаа гээгдэжэ байгаа һаа, хүнүүдые яажа зүбөөр хүмүүжүүлхэбибди?

Бидэнэр репертуараа шэнэлхэ хэрэгтэ анхарал табинабди. Харагшадые бүри һонирхуулха зорилгоор шэнэ шэнэ зүжэгүүд, хатар, литературно-хүгжэмэй монтаж бэлдэгдэн табигдажа байха ёһотой. Минии һанахада, «Бахчисарайский фонтан», «Каменный цветок», мүн бусад балетүүдые мүнөө дахин харуулаа хада һайн байгаа.

Жэл бүри манай театрта залуу артистнар ерэнэ. Теэд тэдэниие яажа угтанабибди? Тон мүүга...
тухай хөөрөөншье бай...
байра байдал муутай ба...
та түйлаха гээшэ хэсүү...
Творческо ажалай ондо...
со илгаатай байһани...
мэдэжэ.

Саашадаа Ольга Корот...
эй Советскэ райкомые...
Театрай залуушуулда...
райкомой хүдэлмэрилэ...
дадаггүйнь гайхалтай...
обкомһоошье иимэ хүн...
дэнэрэй ерэдэг, ажаба...
нирходог һаа, залуу а...
сомолой ажабайдалда...
хабаададаг болохо һэн...

* * *

Конференци дээрэ Б...
мой нэгэдэхи секретар...
Модогоев дэлгэрэнгы...
ференци дээрэ, мүн ре...
лой министр нүхэр...
республикын тусхай...
ническэ һуралсалай...
начальник нүхэр...
мин, В. И. Ленинэй...
союзна пионерскэ...
Центральна Соведэй...
орлогшо нүхэр **Ю. Н.**...
хэлэ...

ЭМХИДХЭЛЭЙ ПЛЕНУМ

ВЛКСМ-эй Буряадай обкомой эмхидхэлэй пленум зарлагдажа, обкомой хүтэлбэрилхы органууд һунгагдаба. Пленум дээрэ ВЛКСМ-эй Буряадай обкомой нэгэдэхи секретаряар **Мазн Маханов**, хоёрдохи секретаряар **Галина Жукова**, ... **вомир Гармаев, Вяче...** гэгшэд һунгагдаа. Тэрэ... таһагуудые даагша... «Буряадай залуушуула... дактораар **Эдуард Бу...** лагдаа.

...ШЭНЭ ПОВЕСТЬ ТУХАЙ ТОБШО ҺАНАМЖА

«ХҮЛГӨӨТЭ ҺҮНИИН» ХОЙШОЛОН...

...Э хэдэн жэлэй саана шэ... ...вестиин гараа һаа, тэрэ... болохоор анхардаг, үргэн ...тижэлэлнүүд бэшэгдэдэг. Харин мүнөө шэнэ повес... ...ада, тоохо хүн хомор бай... ...н лэ гэлдэдэг саг ерээ. ...гэ талаһаа һайшаалтай, ...э, литературымнай хүг... ...шухала сэнэг болоно ха ...э талаһаа, томо жанрай ...обтожо, зарим һайншье ...удаа габьяадань хүрэмөөр ...гэнгүй үнгэргэнэ гэшэ... ...эн һэжэг түрэлтэй. Тии... ...шуудай нэгэн — Сергей ...жиевай «Хүлгөөтэ һүни» ...нэгэрээ ехэ бэшэшье ...э үеын залуушуулай ...а, тэдэнэй хоорондохи ...ясаанда, гүнзэгыгөөр ...оо һаа, залуушуулай ...одол, эрмэлзэл зорил... ...улагданхай. Манай лите... ...залуушуул тухай повесть... ...н болонхой. Гэбэшье, ...оржиев өөрынгөө түрүү... ...л соо буруу замда оро... ...һан хүбүүнэй сэдьхэлэй ..., тэрэнэй хэһэн алдуу... ...ые, зүб зам руу шэглэ... ...аа хүрэлгые, ажабайда... ...үнэй нюдөөр хаража ...нэн зүбөөр, этигэмэ хүр... ...лжа шадаа. Энэл тала... ...нгаа һонирхолтой. ...шье түрмэһөө бусажа ...барай ябадал хүнэй һай... ...эшэ. Тэрэ хатуу харые ...ун бүхэнтэй саана наана ...анхандаа амараг халуун ...һан Бүтид-Хандадаа эл... гаргана. Зүгөөр түрэл ...эрэһэнһөө хойшо бүхы ...хубилһые, урдынхидаал ...зоргоороо аашалжа ябаха ...болоһоноо бага багаар ойл... ...лиэ. Анхан сугтаа «ааша... ...» Дамбын Володя тэмсо... ...цэтэй хүн болонхой, тэрэ ...бригадираар ажаллажа бай... ...н-Доржо мэтэ һая багаха...

...нууд ябадаг хүбүүд колхозой ажалай хүндые хэжэ, хүн зондоо магтуулжа байна. Холын хизаарта ябахадань һүниин зүүдэн, үдэрэй һанаан болоно байдаг Бүтид-Хандань Балбарые тоохогүйһөө байтагай, тэрээн руу харахашье дурагүй, ажабайдалай замаар бэеэ найданги, урма зоригтой алхална. Өөрынь үхибүүншье баһа... Зүб даа, олон лэ юумэн хубилаа, урданайхидаал үйгарлажа ябаха юумэн һалаа. Хэды тиимыень досоогоо ойлгожо байгаашье һаа, урданайхидаал аашалха гэжэ оролдоно, теэд алхам бүхэндөө абиртана, арга хүргаа барагдана, хүн зоной нааданшье болоно. Хэды болотор энэнь үргэлжэлхэ һэм бү мэдэе, зүгөөр лэ энэ нютагай ажабайдал хүлгүүлһэн нэгэл ушар Балбарай хуби заяанда шиидхэхы удха шанартай байшоо. Гал аюулай һүжэрһэнһөө уламжалан, ой соо суглараһан хүн зоной эрмэлзэл, хатуу тэмсэл харахадаа, Балбарай досоо юунэйшьеб таһаршаһандал болоно. Доторойнь ондоо бодол гансата илагданагүй, ара гэдэргэнь татаад лэ, хадууруулаад лэ байха юм. Повестиин эгээн хурсаар, хүсэтэйгөөр бэшэгдэһэн арбан юһэдэхи бүлэг соо сэдьхэлэйнгээ хүлгөөтэ үеые даахаяа болиһон Балбартай ушарнабди. Тиихэдээ Галан-Доржын амиды үлэһэндэ Балбарай баясахань ойлгосотой болосдхино. Туйлдаа хүрэһэн хүбүүн байха һууха газараа оложо ядахадаа, үни хада бэлдэһэн гэрэйнгээ модо галдажархина, теэд ууяһаар галай дэгжэхэдэ, бүхы ажабайдалаа, бүруу замаа тэрэ дүлэн соо хараһан мэтэ болоно, ой тайгын зэдэлсэ: «Ай, халаг, бү дүрыш, моломни! Хайрлыш даа, бү хосорыш, найдални!» — гэжэ хашхарна. Энэ хашхараанай дотор удхань С. Цырендоржиевай повесть уншаһан хүндэ тоншье ойлгосотой. Саашадаа Балбарай хуушан замаараа ябахаяа болиһондо батаар этигэнэбди. Үшөө хүшэр хүндэ ушарнууд болохоошье байха, зүгөөр лэ Балбарнай хуушанай Балбар бэшэ... Балбарай образ залуу уран зохёолшын бүхы оролдолго, хэшээл харуулхаһаа гадна, тэрэнэй хүнэй сэдьхэлэй тон орёо, нарин утаһа дайража, зүб тобшолол хэжэ шадаха байһые гэршэлээ. Юрэнхы дээрээ хүгжэлтэтэйгөөр, хэмһээнь хэтэрүүлэнгүйхэн үгтэһэн Балбарай образ һайшааха зуураа, бусад образуудайнь халиргай, дээхэнүүр зураглагдашаһан ушарта гэмшэмээр. Үнэхөөрөө хэнэй образ сэдьхэлдэ хадуугданаб гээд һанаад үзэхэдэ, ухаанда торохо юумэн олдоногүй. Бригадир Володя миин лэ эндэ тэндэ бии болоод, Балбарта архи бү уу, бү тиигэ, бү иигэ гэхэһээ ондоо үүргэ дүүргэнэгүй. Сэдьхэлынь, ямар бодолтойень, Даринима, Бүтид-Ханда гэһэнүүдтэй юундэ «халдалсажа» ядадагынь бидэ огто ойлгоногүйбди. Юрэдөөл Володиин образ ямаршьеб амигүй, хуурай болошоо. Тиимэһээнь Балбар мэтын хүнүүдтэй ёһотой тэмсэл хэхэ, тэдээндэ жэшээ харуулха, хойноо дахуулха хүн гэжэ этигэхэнь хүшэр. Эхэнэрнүүдэй образууд сооһоо Бүтид-Хандые онсолмоор. Тэрэнэй сэбэр сэдьхэлтэйдэ, юрын зол жаргал хүсэжэ ябадагтань этигэмээр. Ажабайдалай халуун шулуу долёогоошье һаа, урма зоригоо мүхөөгүй, хүнэй һайнда найданги энэ басаган бидэнэй дура татана. Харин нүгөө гол геронни Даринима тиимэ бэшэ. Дуран зөөри хоёрой һүүлшынхинь нэгэтэл шэлэһэн тэрэ алдуугаа сэдьхэлээрээ ойлгоошье һаа, дура зоргоороо ябадаг заңһаа яашье таһарха, заншалда зүрижэ бодохо хабагүйдэнэ. Уран зохёолшошье Даримын образ хүгжөөжэ шадаагүй, шадахашье гэжэ оролдоогүй. Зүгөөр Бүтид-Ханда Даринима хоёрой образуудые зэргэсүүлгэ, тэдэнэй Балбар Володя хоёртой холбоотой байһан ушар повестиин гол удха ойлгохо хэрэгтэ шиидхэхы удха шанартай. Юуб гэхэдэ, мүнөөнэй залуушуулай ажабайдалдаа яажа хандадаг, ямар замуудые шэлэн һунгадаг ушар эндэл гаргажа ерэнэ бшуу.

Манай үеын зоной ажабайдалые, тэдэнэй сэдьхэл харуулһан С. Цырендоржиевай повесть юрэнхы дээрээ залуу уран зохёолшын амжалта болоошье һаа, зарим тэды дутуу дунданууднтай гэжэ сэхэ хэлээе. Нэн түрүүн повестиин үйлын хүгжэлтэ нэгэ адли бэшэ гэжэ тэмдэглээе. Хахад хүрэтэрөө айхабтар зохидоор урдажа ябатараа, саашаа угзага тугзага гээд мухардашана. Яараһанай тэмдэг, дутуу ядуу бүрилдүүлһэн мэдүүлэлнүүд, хэлэнэй «булуудханууд», тунайшалһан газарнуудынь олоншорно. Аха заха зонойнь, коммунистнуудайнь образууд (Евсей Климов, Базар Бимбаевич) повестиин гол удхатай холбогдоогүй үлэшэнэ. Халта дурдагдаад угы болошодог нюурнууд олон дайралдана. Повестиин хэлые хурса, мэргэн болгохо талаар автор бага бэшэ оролдолго гаргаа, гэбэшье үшөөл мүлибэлнь һайн бэлэй. Иимэ арга боломжо залуу уран зохёолшодо бии, юуб гэхэдэ, бэлигтэйгээр, зүрхэнэй халуун сохидолтой тэнсүүлэн бэшэгдэһэн «Хүлгөөтэ һүни» гэжэ повестинень уншаһан хүн бүхэн тэрээндэнь этигэхэ байха. Сагшье бии. Амяараа ном болгожо хэблүүлхэдээ, эдэ бүгэдые Сергей Цырендоржиев һайса бодожо үзэхэ бэзэ.

А. ЖАМБАЛДОРЖИЕВ.

...Цырендоржиев, «Хүлгөөтэ ...» повесть. «Байгал» журнал, ... номер, 1967 он.

Туранай совхозой һүнэй фермэдэ (Түнхэн) залуу малшад олон юм. Ажалай һүүлээр эдэнэр улаан булангаа сугларжа, үнгэрһэн үдэрэйнгөө ажалай дүн согсолдог, дутуу дундаяа шүүмжэлдэг заншалтай. Ингэжэ ажалаа хүтэлбэрилхэһөө гадна, уран һайханай наада бэлдэжэ, үетэн нүхэдтөө харуулжа байдаг.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Могой-Горхоной фермын залуушуул ээлжээтэ наадандаа бэлдэжэ байна.

Ф. СОРОКИНОЙ фото.

...УРАГШАДАЙ ТУҺАЛАМЖА

...спубликымнай «Знани» бүлгэм Бурядай багшанарай ...итудтахи тус бүлгэмэй эхин ...низаци Улаан-Үдэ городой ... һургуулинуудай арбадахи ...айхидай экзаменаа бариха..., мүн дээдэ һургуулида оро... ...нь туһалхын тула һуралса... ...гол шухала предмедүүдээр ...ли бүхэндэ нэгэ дахин лекци ...ха хэмжээ ябуулгануудые ...лба.

...гэрэгшэ субботодо Полити... ...гэ гэгээрэлэй байшанда арба... ...классуудай һурагшад, мүн дээдэ һургуулида орохоёо бэлдэхэжэ байһан городой залуушуул эмхидхэлэйнгээ хэшээлдэ суглараа. Тэдэнэр байгша оной апрелиин хорин хүрэтэр хамта дээрээ арбан дүрбэн лекци литератураар шагнаха юм.

Энэ предмедээр уншагдаха лекциин гол темэнүүд зохёогдоһон, хэшээл үнгэргэхэ багшанар томилогдоһон байна. Жэшээнь, сочинени бэшэлгын эрилтэнүүд, Ленин Лев Николаевич Толстой тухай, Пушкинай зохёолнууд сооһоо «Капитанай басаган», Лермонтовэй зохёолнууд сооһоо «Вадим» гэһэн повестьнууд дотор таряашадай бүһалгаан тухай асуудалнууд. «Алексей Максимович Горький — социалис реализмын үндэһэ һуури табигша» гэһэн асуудалнууд тэдэ темэнүүдэй тоодо оролсоно.

Эндэ институдай эрхим багшанар Василий Абрамович Абрамов, Валентин Баторович Махагов, Елизавета Васильевна Баранникова болон бусад лекци уншаха юм.

Мүн хими болон физико-математическа предмедүүдээр ондоо үдэрнүүдтэ лекцинүүд уншагдажа байха. Эдэ хэшээлнүүдтэ хабаадалсаха дуратай залуушуул химдахан сэнтэйгээр абонементнэ билетүүдые худалдан абана. Тэдээн дээрэнь хэшээлэй болохо үдэрнүүд, уншагдаха лекцинүүдэй темэнүүд тодохоноор бэшэгдэнхэй. Һуралсаха дуратайшуул эдэ хэшээлнүүдтэ олооро ерэжэ эхилбэ.

Тиимэһээ республикымнай эрдэм мэдэрэл дэлгэрүүлдэг бүлгэм, багшанарай институдтахи тус бүлгэмэй эхин организаци һурагшад-залуушуулда ашатай туһатай хэмжээ ябуулга эхилбэ гэжэ тэмдэглэмээр.

Н. ЦЫБИКДОРЖИЕВ.

ЮРЫН БИБЛИОТЕКЭДЭ

Улаан-Үдын хирпиисын заводой тосхондохи В. Маяковскиин нэрэмжэтэ библиотекэдэ ороходо, нэгэдэхи классай һурагшадһаа эхилээд ном бариһан хүн зон үргэлжэ орожо гаража, журнал, газетэнүүдые уншажа байдаг. Библиотекые даагша Таисия Савельевна Болоневагай миин һууханъ балай харагдадаггүй. Хүнүүдэй һонин ном абахыень дурадхажа, дуратай номуудаа шэлэжэ бэдэрхэдэнь өөрөө заажа байгаад туһална. Тиихэдэ нүхэр-библиотекаринь Александра Лебедева баһал сүлөөгүй ажаллана.

Мүнөө тус библиотекэдэ 1114 уншагшад тоологдодог. Зарим айлда гурбан уншагшад бии. Заводой 2-дохи, 3-дахи халаануудта ажалладаг зонуул үдэртөө ном абахаяа, уншахаяа эндэ ерэдэг.

— Заримдаа һууха, бэшэхэшье сүлөө забдамни олдохоёо болидог. Неделидээ хоёр үдэр амардаг, табан үдэр ажалладаг болоһонһоо хойшо һаянай уншагшаднай бүри олон болоно байна. Бүри һонин, ашатуһатай номуудые хүнүүдтээ уншуулха гэжэ бидэ оролдонобди, үнэхөөрөө сүлөөгүйшье болообди... Юрэдөөл номуудаа үшөөл олон, баян болгохо, уншалгынгаа зал улам ехэ болгохо ёһотойбди, — гэжэ нүхэр Лебедева хөөрэнэ.

Тус библиотекын хүдэлмэрилэгшэд амбулаторидо, хирпиисын заводой холын участогуудта, базануудта нүүдэл библиотекэнүүдые эмхидхээ. Үшөө гурба дахин уншагшадай конференци, найман дахин уншагшадай вечер үнгэргөө. Литературын стенд, булангуудые буряад зохёолшодой ород хэлэн дээрэ гараһан номуудаар шэмэглээ. Мүн хүмүүжүүлгын темэ дээрэ агитатор, лекторнүүдэй болоод, партийна, комсомолой эмхинүүдэй ажал хүдэлмэридэ туһалха булан нээбэ. Тэрэнэй эгээ түрүүшын, дээдэ талада В. И. Ленинэй зохёолнууд аржытар табигданхай.

Агуу ехэ поэт — В. Маяковскиин нэрэмжэтэ энэ библиотекэдэ балшар баахан үхибүүдһээ эхилээд, наймадахи классай һурагшад хүрэтэрөө уншагшадынь болонхой. Тэдэнэр классигуудай номуудһаа гадна, Рылеевэй, Гайдарай, Твардовскиин номуудые абажа һонирходог.

Үшөө эндэ В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойдо зорюулагдаһан тусгаар фотовыставкэ онсо дэлгэрэнгыгээр эмхидхээ гэжэ тэмдэглээе.

Иимэ эрмэлзэл ехэтэй байхадаа, хирпиисын заводой библиотекэ хүн зондоо хүндэтэй магтаалтайшье болонхой.

Н. ЦЫНГУЕВ.

Коммунис ажалай ударник Павел Тимофеевич Чистяков Улаан-Үдын Серовой нэрэмжэтэ мебельнэ фабрикада модошо дарханаар хүдэлмэрилдэг. Нүхэр Чистяков халаан бүрингөө даабари үлүүлэн 110—120 процент хүрэтэр дүүргэнэ. Энэ фабрикынхид энэ жэлэйнгээ түсэб болзорһоонь урид, декабриин 25-да дүүргэжэ, даабариһаа гадуур 11600 түхэригэй продукци гаргаха гэжэ шиидэнхэй.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: нүхэр Чистяков ажалдаа.

А. МАНТАЕВАЙ фото.

«ДҮЛИИ» БОЛООД БҮ БАЙЯЛ

Ноёхон нютагай залуушуулай түрэл колхозойнгоо олон һалбарита ажахыда олоороо хабаадажа эхилһэниинь һайшаалтай. Тэдэнэр һаалишан, хонишон болохо, механизатораар хүдэлхэ ехэ дуратай, даалгабарита ажалдаа анхаралтайгаар хандана. Жэшээнь, артелиин хоёрдохи бригадын Мэнгэйн һаалиин гүүртэдэ мал адуулагшаар 17 наһатай, комсомолец Цырендамба Юндунов, Түхэмэй гүүртэдэ һаалишанаар 18 наһатай, ВЛКСМ-эй гэшүүн Мэдэгма Цыдыпова, коммунист Ринчин Болотовой хүтэлбэрилдэг эхэ хонидой отарада Ноёхоной дунда һургуули дүүргэһэн Катя Жигжитова Сэсэгма Будаева хоёр хүдэлнэ. Залуу механизаторнууд Арсалан Цыренжапов, Григорий Цыбенов, Сергей Цыренжапов болон бусад мүн лэ ажалай эрхим бүтээсэ харуулнад.

Теэд 16—18 наһатай хүбүүд, басагадта ажалай дүй дуршал өөрөө ерэнэгүй ха юм. Хэнтэй суугтаа хүдэлнэб, залуушуулай ажалай түрүүшын алхамда аха нүхэдынь хэр зэргээр туһалнаб — эдэ бүгэдэһөө тэдэнэрэй саашанхи ажал, шадабари, эрмэлзэлгэнүүдэй дүлдыдахань сохом байха. Тиимэһээ коллектив ажал хүдэлмэри хоёр залуу хүниие зүб мүрөөр хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ горитойхон үүргэ дүүргэдэг гээшэ. Тэдэнэр эндэ тушаалта хүдэлмэридөө коммунис ёһоор хандаха мэдэрэлтэй болодог, гадна коллективэй хүсөөр шанга журамтай, нүхэрэй талаар һайн, абари зангаараа сэхэ сэбэр байхаар хүмүүжүүлэгдэдэг гээшэ.

Дээрэ тэмдэглэгдэһэн залуу колхозниигуудай ажалай түрүүшын алхамай амжалтанууд хадаа бригадир, ахалагша һаалишан, хонишон — гэхэ мэтэ аха нүхэдэйнь өөһэдынгөө уялгануудта үнэн сэхээр хандажа, хүбүүд, басагадые даалгабарита ажалдаа коммунис ёһоор хандахаар хүмүүжүүлһэнэй үрэ дүн болоно гэхэдэ алдуу болохогүй аабза.

Зүгөөр залуу хүбүүд, басагаднай үдэр хоногоо ганса ажал дээрээ барана бэшэ ха юм. Залуу һаалишад, хонишод, үхэршэд, механизаторнуудай сүлөөтэй сагаа яажа үнгэргэдэгынь аха нүхэдэй, гэр бүлынь болон олониитын анхаралда байха ёһотой гээшэ арсалтагүй. Теэд энэ шухала хэрэгтэ дутуу дунданууд үшөө дайралдаһаар. Нэн түрүүн манай колхозой комсомолой эхин эмхи һулаар хүдэлмэрилнэ гэжэ тэмдэглэмээр. Холын гүүртэ, отарануудаар радиоприемнигууд дутанги, газетэ, журналнууд болзор соогоо эльгээгдэнэгүй. Залаатай, Түхэмэй клубуудта ойн 100 долоон хоног соогоо нэгэ дахин кино табигдана. Хатар наада эмхидхэхэ гэхэдэнь баян, радиоло байдаггүй.

Үдэр бүхэндэ зуу гаран һаамхай үнеэ адуулжа ябаһан Цырендамба Юндунов, һаамхай үнеэн бүриһөө сүүдхэлээ 6—7 литр һү һаажа байһан Мэдэгма Цыдыпова, тус тустаа 100 һайса гаран хурьга абаад, түлжүүлхэ байһан Катя Жигжитова, Сэсэгма Будаева гэгшэд, малай хоол шэрэдэг залуу механизаторнууд хэдэн баян, радиоприемник болон бэшэшье хүгжэмэй инструментнүүдтэ хүрэмөөр олзо доходой мүнгэ колхозой кассада оруулһан байха. Теэд артелиин правлени эдэ бүгэдые худалдан абаха гэхэдээ мүнгөө гамнана, тиихэдэ партком залуушуулай энэ эрилтэдэ «дүлии» болоод байна бшуу.

Залуушуулай дунда нингэ-политическэ, соёлой хүдэлмэри һайнаар ябуулхаар болоо. Юуб гэхэдэ, энэмнай тэдэнэрые коммунис ёһоор хүмүүжүүлхэ хэрэгэй хахасашагүй хубинь болоно ха юм.

С. БИЛИКТУЕВ.

Сэлэнгын аймаг.
XX партсъездын нэрэмжэтэ колхоз.

...ЭРБЭЭ КОСМОНАВТЫН АЮУЛДА ОРОО ҺАА...

...Космонавтнуудые абарха тушаа СОН-ой Генеральна Ассамблейн һайшааһан хэлсээндэ

Геннадий ЖУКОВ,
Замбуулинай эрхын талаар уласхоорондын институдай директор, юридическэ эрдэмэй доктор

Замбуулинай дайда руу та...һан космонавтнуудые абарһандание, мүн тиишэ табиг... ...ондоошье юумэнүүдые ...нь гүрэндэ бусааха тухай ...ээ» 1967 оной декабриин ... Нэгэдэмэл Нацинуудай ...изацин Генеральна Ас...лей һайшааһан байна. Энэ ...эн ойрын сагта бүхы гүрэ... ...гар табилгада үгтэхэ юм. ... гүрэнэй ратификационно ...тануудаа хадагаламжада ...нэй һүүлээр (тэдэнэй тоодо ...Р-эй, Великобританиин, США-... правительствануд оролсоно) ...гдагша хэлсээн хүсэндөө ...

...мбуулинай дайдые шэнжэл... ...элдэб ехэ аюулнуудай то... ...хожо магад байһаниинь бүгэ... ...э мэдээжэ. Космонавтнуудые ...та гэдэргэнь буулгаха хэрэг... ...ртой бэрхэшээл тохёолдоһон ... Жэшээнь, американ астронавт Скотт Карпентерэй 1962 ... майн 24-дэ дэлхэйн бүмбэр... ...гурба дахин тойроод ябатарнь онгосынь механизм буруу хүдэлжэ эхилһэн. Энэ ушар дээрэһээ астронавт өөрыень хүлеэжэ байһан абаралгын түхеэрэлгэтэй газарһаа нилээд холо уһан дээрэ бууха баатай болоо һэн. Тэрэниие бэдэржэ, судна дээрэ гаргажа абатарнь, астронавт далайн уһан дээрэ гурбан час абаралта хүлеэжэ хэбтэһэн юм.

Замбуулинай ниидэлгын бүхы шатада (газарта гү, али уһан дээрэшье бууха хүрэтэр) ямар нэгэ аюулай тохёолдохо болоо һаа, космонавтнуудые абарха түхеэрэлгэ зохёохын тула США-гай, мүн баһа СССР-эй эрдэмтэд болон инженернүүд оролдосо ехэтэйгээр хүдэлмэрилнэ. Космонавтнуудые бэдэрэн олохо, хэрэгтэй туһаламжа хүргэхэ, түрэл орондонь бусааха хэрэгтэй. Энэ тон шухала, энэрхы сэдьхэлһээ эшэтэй шэнэ хэлсээн уласхоорондын харилсаа холбоо байгуулхые хараална.

Советскэ Союз иимэ хэлсээ байгалхын тула зургаан жэлэй туршада (1962 онһоо) оролдолго гаргана. Мүнөө зохёогдоһон уласхоорондын шэнэ хэлсээн хадаа ниидэлгын үедэ замбуулинай онгосын экипажда тохёолдожо болохо элдэб олон бэрхэшээл хараадаа абана.

Замбуулинай дайдада ниидэжэ ябаһан онгосын экипажда ямар нэгэ бэрхэшээлтэ ушарай тохёолдоо һаа, дары түргэн тэрээн тухайгаа радиогоор газарта дуулгахые оролдохо бшуу. Замбуулинай онгосо ниидхүүлһэн гүрэнэй тусхай станцинууд аюулай дохёонуудые абаха зэргэтэй. Гэбэшье ондоо гүрэнүүдэй радиостанцинууд зарим ушарта аюулай тохёолдоһон тухай дохёо өөрынь гүрэнэйхиһөө урид абажа магад. Энэ ушарые хараада абан, космонавтнуудые абарха тухай хэлсээн соо замбуулинай онгосын ниидэлгэ гү, али газарта буулгын үедэ тохёолдоһон бэрхэшээл тухай эзэн гүрэндэнь дары мэдээсэхэ тушаа хэлэгдэнэ.

Аюулай тохёолдоод байһан үедэ урид хараалагдаһан газарта онгосые буулгаха гээшэ тон бэрхэтэй, заримдаа тиимэ арга байхашьегүй. Иимэ ушарта замбуулинай онгосын экипаж харин гүрэнэй газар дайдада буушаха баатай болохо юм. Хэрбээ тиимэ ушарай тохёолдошоо гээшэ һаа, газар дээрээ буулгаһан гүрэн онгосын экипажые дары түргэноор абарха ба хэрэгтэй бүхы туһаламжа хүргэхөөр дээрэ дурсагдаһан хэлсээн соо уялгалагдана.

Аюулһаа шалтагаалан харин гүрэнэй онгосын газар дээрэнь буушаһан гүрэндэ космонавтнуудай экипажые бэдэрхэ, абарха гү, али туһа хүргэхэ техническэ зэбсэг, түхеэрэлгэ үгы байжа магад. Энэ ушарта тэрэ гүрэн замбуулинай онгосо ниидхүүлһэн гүрэнэй засагтай хамжан, космонавтнуудые бэдэрэн олохо ба абарха хэмжээнүүдые абаха гэжэ хэлсээн дотор хараалагданхай. Космонавтнуудые бэдэрэлгэ ба абаралгын бүхы хүдэлмэри газар дээрэнь бууһан гүрэнэй хүтэлбэри ба хиналта доро үнгэргэгдэхэ уялгатай.

Хэрбээ космонавтнуудай уһан дээрэ бууһан газарай мэдээжэ, ооһэдынь гүрэнэй тэрэ газарта хүрэхэ аргатай байгаа һаа, ондоо гүрэнэй туһаламжагүйгөөр абаралтын хэмжээн абтаха байна. Тиихэдэ космонавтнууд аюулай баалалтаар газаа далайн ямар нэгэ холын районда гү, али ямар нэгэн гүрэнэй мэдэлдэ ородоггүй газарта буушажа магад. Энэ ушарта замбуулинай онгосо ниидхүүлһэн гүрэн онгосынь экипажые бэдэрхэ ба абарха хэрэгтэ туһалха гуйлтатайгаар ондоо гүрэнүүдтэ хандаха болоно.

Космонавтнуудые бэдэрэлгэдэ туһалжа шадаха гүрэнүүд уласхоорондын шэнэ хэлсээнтэй зохилдуулан, хэрэгтэй туһаламжа хүргэхэ уялгатай. Тиигэхэ зуураа тэрэ гүрэн абаралгын ямар хэмжээ абажа байһан ба бэдэрэлгынгээ үрэ дүн тухай онгосо ниидхүүлһэн гүрэнэй засагаархидта, тэрэшэлэн ООН-ой Генеральна секретарьта мэдээсэжэ байха болоно.

Космонавтнуудые абарха талаар хэгдэһэн хүдэлмэриин мүнгэн гаргаша тухай хэлсээн дотор юуншье хэлэгдэнэгүй. Далайн судна болон самолёдуудай экипажуудые аюулһаа абаралгадал адли, космонавтнуудай ами наһа абаралга мүнгэнэй талаар ямар нэгэ уялгатай холбогдохо ёһогүй.

Замбуулинай дайдые эрэлхэг зоригтойгоор шэнжэлэгшэдтэ туһа хүргэхэ талаар гүрэнүүдэй харилсан туһалалсалга хадаа космонавтнуудай ами наһа абарха, бэеынь элүүрые хамгаалха хэрэгтэ зорюулагданхай. Гэхэтэй хамта, замбуулин уруу табигдаһан ондоошье түхеэрэлгэ, тэрэнэй зарим хубиие бэдэрхэ хэрэгтэ гүрэнүүдэй бэе бэедээ харилсан туһалалсалга эрдэм ухаанай эрилтыншье ёһоор ехэ удха шанартай. Энэ талаар элдэб ушар болоһон байна. Жэшээнь, 1964 оной августда Венесуэлын баруун хубиин хадатай районда Америкын хэмэл одон олдоһон юм. Ракетэнүүдэй зарим хубиие олохо ба абарха гээшэ замбуулинаар ниидэхэ программын гаргаша дээрэ хэдэн миллиард доллар арьбалха арга олгохо юм гэжэ Америкын олохон мэргэжэлтэд тоолоно.

Замбуулинай дайда руу юумэ табиһан гүрэн тэрэнээ «хаяна», тэрээндээ эзэн бэшэ болоно гэжэ баруун гүрэнүүдэй зарим юристнууд тоолодог байһан. Иигэжэ хэлэгдэһэниие зүбтэй дээрэ тоолохо болоо һаа, замбуулинай дайдаһаа газар дээрэ буужа ерэһэн хэнэйшье юумые хэн олоноб, тэрэ эзэниинь болохо зэргэтэй. Уласхоорондын шэнэ хэлсээнэй ёһоор ямаршье гүрэнэй газар дайдада олдоһон тиимэ юумэн (ракетэ гү, али ниидэлгын ондоошье түхеэрэлгэ) эзэн гүрэнэйнь засагай гуйлтаар бусаагдаха байна. Замбуулинай дайда руу ниидхүүлэгдэһэн юумые гү, али тэрэнэй зарим хубиие бэдэрэн олохо ба тэрэниие бусаахада хэгдэһэн бүхы гаргашые эзэн гүрэниинь түлэхэ ёһотой.

Замбуулинай ниидэлгын бүхы шатада, тэрэ тоодо замбуулинай дайдада гү, али һара дээрэшье буулгын үедэ аюулта ушарай тохёолдоо һаа, космонавтнуудта бүхы хэмжээгээр туһалха тушаа гүрэнүүдэй хамтаараа хэмжээ абаха уялганууд тухай хэлсээн дотор тэмдэглэгдэнхэй.

Һүүлэй жэлнүүдтэ замбуулинай экипажтай онгосонууд газарые тойрон ниидхүүлэгдэһэн гээшэ. Саашадаа бүри холын замбуулинда, һарада хүрэтэр үшөө орёо ниидэлгэнүүд бэелүүлэгдэхэ юм.

Саашалаа бүри удаан ниидэлгын бэелүүлэгдэхэ байһан дээрэһээ национальна гү, али уласхоорондын хэлсээгээр замбуулинай аюулһаа абарха ямар нэгэ станци байгуулха хэрэгтэй боложо магад. Тусхайлан хэлэбэл, тиимэ станци аюулда ороһон космонавтнуудые абарха зорилготой дары түргөөр ниидхүүлэгдэхэ ракетнэ түхеэрэлгэтэй байха болоно. Аюулда ороһон замбуулинай онгосотой золголдохо, хүнгүй ракетэнүүд ниидхүүлэгдэжэ, космонавтнуудта шухала хэрэгсэл хүргэхэ гү, али аварийна хэдэн станцинуудые ниидхүүлэн, онгосотой уулзаха болохо.

Космонавтнуудые абарха талаар туйлалдаһан уласхоорондын хэлсээн — ООН-ой комитедэй юридическэ подкомитедтэ тус асуудалые табан жэлдэ хэлсэһэнэй үрэ дүн болоно. Энэ хэлсээн хадаа замбуулинай дайдые амгалан ёһоор шэнжэлхэ ба ашаглаха зорилготой уласхоорондын харилсаа холбоондо нүлөөлхэ зэргэтэй.

АПН.

...ев городой һурагшад болон пионернүүдэй ордон эгээл гоё, һайхан барилгануудай нэгэн юм. ...ар түхеэрэгдэһэн кабинет, лабораторинуудта эмхидхэгдэһэн элдэб янзын кружогуудта һураг... ...олооро ябажа байдаг.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: эдир космонавтнуудай клуб соо.

ТАСС-ай фотохронико.

ТҮРЭЛ ОРОН ДОТОРНАЙ

Үбэлэй тарилга эхилээ

ТИРАСПОЛЬ. (Молдавиин ССР). Котовскиин нэрэмжэтэ колхозой К. Ф. Драгомирай хүтэлбэрилдэг овощ ургуулагшадай бригада капустые парнигуудтаа һуулгажа эхилбэ. Мүн бусад ажахынууд эртын тарилгада оронхой.

Тираспольска районой газар эдлүүрилэгшэд энэ жэлдэ 150 центнер ургаса гектар бүриһөө хуряаха зорилго урдаа табина. Районой бүхы ажахынууд овощ дулаан байрада һуулгажа ургуулдаг юм. Район доторо үбэлэй үедэ 340 мянган парнигай рама һуулгагдахаар түсэблэгдэнхэй. Хабарай тарилгын эхилхэдэ зуу гара миллион рассада һуулгагдаха юм.

Ажалай табан үдэрэй һүүлээр

ЛЕНИНГРАД. «Кинематограф» гэжэ кинотеатрай экран дээрэ һаянай һони һонин картинанууд харуулагдадаг болоо. 400 гаран ленинградайхид һаяшаг тус кинотеатртаа орожо, Италиин оперно һургуулиин мастернуудтай, мүн мүльһэн дээрэ совет балетэй гүйсэдхэһэн һонирхолтой картина хаража сэдьхэлээ ханаба.

Субботын үдэр бүхэндэ тус кинотеатрта дуратай хүн ерэжэ ородог юм. Энэ үдэр кассада билет худалдадаггүй. Иимэ тематическа үдэшэнүүд «Ажалай табан үдэрэй һүүлээр» гэһэн гаршаг доро үнгэргэгдэдэг. Кинотеатрай худэлмэрилэгшэд субботын үдэр тусхай программа бэлдэдэг юм. Ленинградай ажалшад февраль һарада Совет Армиин 50 жэлэй ойдо зорюулагдаһан документальна картинануудтай танилсаха болонхой.

«Кинематограф» — Ленинград хотын гансахан кинотеатр юм. Энэ кинотеатр СССР-эй гүрэнэй фильмүүдэй фондын материалнуудые харуулжа байха зорилготой. Иимэ кинотеатр эмхидхэгдэһээр тэбхэр жэл болобо. Энэ үе соо тус кинотеатрта миллион гаху хүн орожо гараһан байна.

Газай шэнэ һудал

МАРЫ. Каракумай губиин дундуур татагдажа эхилһэн Майское—Ашхабад—Безмеин гэжэ газопроводой түрүүшын түмэр хоолой табигдаба. Үдэр хоногой үнгэрхэ тума хэдэн километр зайда татаглаха түмэр соргонууд табигдаха болоно. Каракумай каналые һэтэ сохижо гараха газопроводой утань 500 километр болоно. Республикын ниислэл хото—Ашхабад томо барилгануудаараа суурхаһан хото Безмеин хоёрые Майское гэжэ уурхайһаа олдоһон хямда сэнтэй газ хангаха юм.

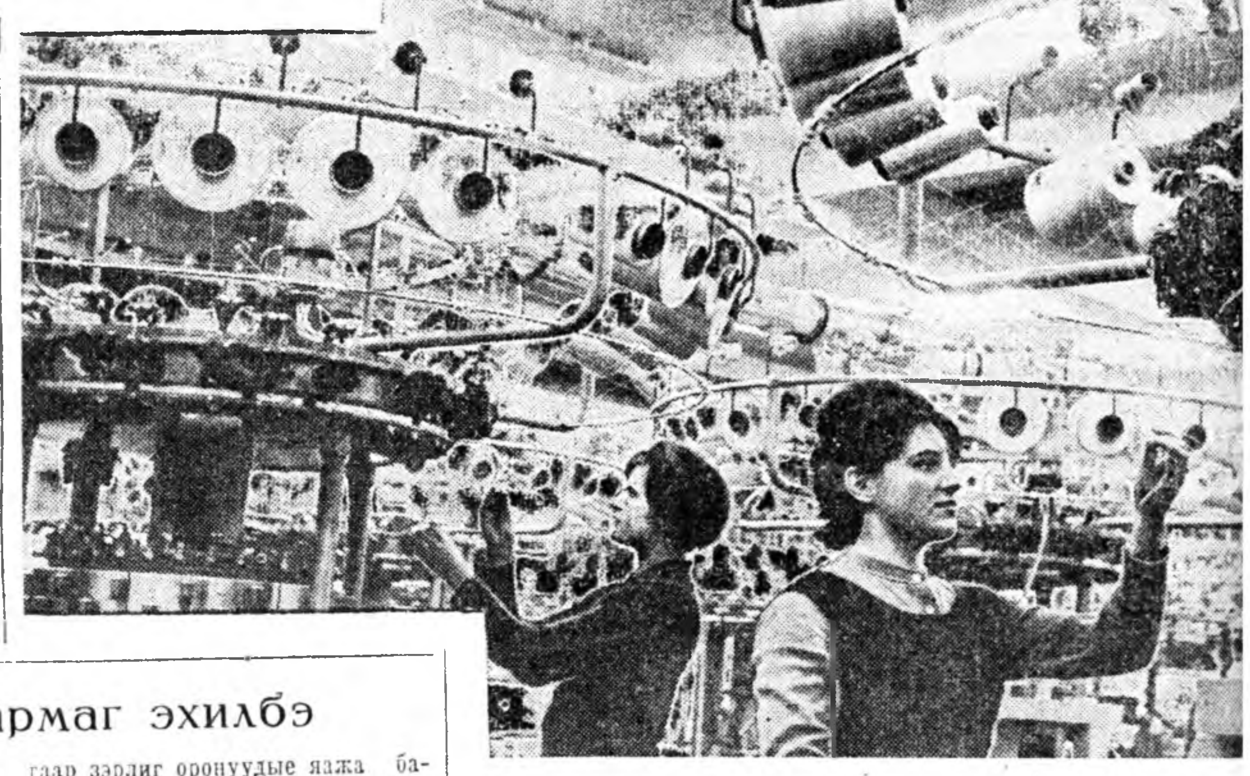

ЛИТОВСКО ССР. Утендэ Балтика шадарай эгээн л… трикотажна фабрика ашаглалгада үгтөө. Гэрэлтэй һаруул, ехэ цехүүд соонь мүнөөнэй эрхим һайн тухеэрэлгэнүүд тод… хой. Бүри мүнөө жэлдэ тус предприяти 85 ондоо түхэл янз… миллион шахуу трикотажна хубсаһа гаргаха байна. Фабрик… хүсөөрөө хүдэлдэг болоходоо, элдэб янзын 18 миллион … гаргаха байна. ЗУРАГ ДЭЭРЭ: үлхэн нэхэлгын цех…

ТАСС-ай фотохро…

Совет Армиин 50 жэлэй ойдо

КОМСОМОЛЬСК-на-АМУРЕ. Залуу энэ городой хизаар оронoo шэнжэлхэ музейдэ шэнэ экспонадууд табигдана. Энэнь Совет Армиин 50 жэлэй ойдо зорюулагдаһан. Алас-Дурна зүгэй партизанууд. Волочаевка болон Спасскын геройнууд түс экспонадуудайнь дунда олон. Музейдэ орогшод тэрэ сагай геройнууд Л. Л. Кольчугин, П. Р. Ремняков, М. А. Борода гэгшэдтэй уулзажа, тэдэнэй хөөрөөе шагнаха юм.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуу ехэ дайнда зорюулагдаһан материал музейн шэнэ экспонадуудай дунда табигданхай. Фронт дээрэ баатаршалга харуулһан Комсомольск городой 28400 ажалшад орден, медальнуудаар шагнагдаһан. Тэдэнэй зариманиинь—Алексей Маресьев, Евгений Дикопольцев, Игнат Хоменко болон бусадууд Советскэ Союзай Геройн хүндэтэ нэрэ зэргэ олгогдонхой.

Үбэл дунда үер

МАГАДАН. Тас-няс гэмэ шэмэрүүн хүйтэн. Колымагай Транспортна поселок тээшэ урдхалаа алдаһан үһан ерэжэл, ерэжэл байба ха. Поселок соогуур урдалаг горхон шанга хүйтэндэ хүрэшэхэдөө, голоо алдаһан байгаа. Тиигэжэ поселогой айл, үйлсэ бүхэндэ һабаяа алдаһан үһан добтолжо мэдээ ха юм. Хэдэхэн часай туршада эндэхи ажалшад үһанай үертэй тэмсэжэ поселогоо хамгаалһан байна.

Тундрада яармаг эхилбэ

ПАЛАНА. (Корякска национальна округ). Тигильскэ районой оро үсхэбэрилэгшэд заншалта яармагаа бусадһаа урид эхилбэ. Шевченкын поселок шадар 40 градус хүйтэн. Тиигэбэшье һаань, мүнгэтэн яараһан саһан дээрэ нюсэгэн фэетэй хоёр бухэшүүлэй барилдаан, тээ саанаханань—ургаар зэрлиг оронуудые яажа барихада бэлэн бэ гэһэн нютагай шадамар бэрхэ орошодой наадан, орошодой урилдаан харуулагдаба.

Эдэнэрэй һүүлээр округой бусад районуудта иимэ яармаг үнгэргэгдэхэ юм. Үбэлэй һайндэр округой түбтэ ехэ яармаг үнгэргэлгөөр дүүрэхэ юм. (ТАСС).

Спорт МҮЛЬҺЭН ДЭЭРЭ МҮРЫСӨӨН

Спортын энэ техническэ зүйл республика доторнай эрхилэгдэдэг болоһоор тиимэшье үниинэй бэшэ. Хэдэхэн жэлэй саана манай харагшад мотоциклистнүүдэй мүльһэн дээрэхи урилдаае юрэл киножурналнуудта хаража, нюдэеэ «хужарлуулдаг» һаа, һүүлэй үедэ иимэ мүрысөөнүүдээр өөһэдынгөө стадион дээрэ һонирхоно.

Үнгэрэгшэ амаралтын үдэр иимэ мүрысөөн Улаан-Үдын авиационно заводой стадион дээрэ үнгэргэгдөө. Тэрээндэ ДОСААФ-ай Шэтын, Улаан-Үдын автомотоклубуудай болон Забайкалиин сэрэгэй округой спортын клубай, хамтадаа 16 мотоциклист хабаадалсаба.

Түрүүлэн Андросенко, Пермяков (Шэтэ), Баулин, Леонов (Улаан-Үдэ) гэгшэд машинануулаа хүнхинүүлэн, стартын зурлаада ерэбэ. Уданшьегүй урилдаан эхилжэ, стадионой хоёр трибунаар зучай футболдо суглараһанһаа өөрэгүй зон һуужа һочирхобод. Стартһаа гарахадаа бэшэнһээ хожомдон алдаһан Улаан-Үдын түлөөлэгшэ Олег Леонов (1-дэхи разрядтай) түрүүшын годиролгодо хоёр мотоциклистын дундуур шадамараар шурган, тэдэнээ ахижа шадаба. Гэбэшье тэрэнһээ холохон таһаржа урдалһан Шэтын Пермяков сэхэ харгыдаа ороходоо шуумайжа, хүсэглэхэ янзагүй. Хоёрдохи годиролгодоо дүтэлхэдөө тэрэ эршээ эли бодо аалидуулба. Гурбадахи годиролгодоо (хоёрдохи эрьесын) Олег Леонов Пермяковой урда орожо, хүхилдэһэн харагшадай хашхаралдаан доро саашанхи тухэригүүдээ түгэсхэжэ, фиништэ түрүүлэн ерээ һэн. Тиигэжэ Олег Леонов түрүүшынгээ 3 очко бэшүүлээ.

Тэрэшэлэн дүрбэдэхи эрьесын урилдаанда гараһан спортын мастер Олег Яровой (армиин спортивна клуб) годиролгонууд дээрэ зоримгой, шадамар залуурhан байһанаа гэршэлэн, харагшадые ехэтэ һонирхуулаа. Мүн энэ стартда гараһан Леонов уданшьегүй спортын мастертай ана-мана урилдажа ябаба. Һүүлшын дүхэригэй хоёрдохи годиролгодо Леонов мастерые ахижа, харагшадые хүхеэһэн байна.

...Урда тээнь хоёр эрьесэдэ яһала амжалтатай урилдаһан Анатолий Ларионов (Улаан-Үдэ) долоодохи эрьесын урилдаанда оролсоод гүйлгэжэ ябатараа, годиролго дээрэ хүсэжэ ябаһан машина урда мөөрөөрөө лайража унаһан байна. Энэ залуу мотоциклист гэнэдэбэшье, урилдаагаа саашадань үргэлжэлүүлжэ, амжалтатай мүрысэһэн байна.

Забһарлалгын үедэ ДОСААФ-ай Улаан-Үдын автомотоклубай спортсменүүдтэй уулзажа хөөрэлдэбэбди. Тэдэнэр Степная протока гэжэ Сэлэнгын һадаһан дээрэ һорилгонуудаа хэдэг байна.

Мүрысөөнэй дүн согсолжо үзэхэдэ, 15 очкотой болоһон Олег Леонов (Улаан-Үдэ) 1-дэхи, 14 очкотой Олег Яровой 2-дохи, 13 очкотой Подковыров 3-дахи, 11 очкотой Горбунов (гурбуулан армиин спортивна клуб) 4-дэхи һуурида гараһан байна. Мүн лэ Шэтын автомотоклубай спортсменүүд саашадаа 5-дахи, 6-дахи 7-дохи, 8-дахи һууринуудые эзэлээ.

Забайкалиин сэрэгэй округой армиин спортын клубай команда 29 очкотой боложо, 1-дэхи һуури эзэлээ. 2-дохи, 3-дахи һууринуудта түс түстаа 28, 27 очкотой ДОСААФ-ай Улаан-Үдын, Шэтын автомотоклубай спортсменүүд гараһан байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: старт үгтэбэ.

Б. ЖАНЧИПОВ.
Л. АПРЕЛОВЭЙ фото.

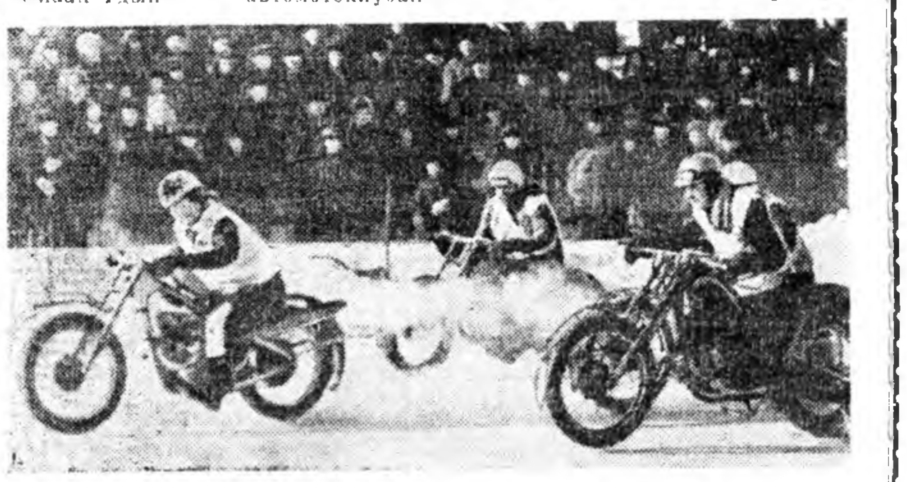

ШАТАРШАДАЙ НААДАЛГА

«Труд», «Спартак» бүлгэмэй шатаршадай дунда республикын түрүү һуури эзэлэлгын мүрысөөн һаяхан эхилбэ.

Түрүүшын нааданда «Спартагай» шатаршан, мастерта кандидат Власов Брыковэй хэһэн добтолгые гэдэргэ сохин, 45-дахи ябадалдаа тэрэниие шүүгээ.

Дала наһатай шатаршан Цыденов Ткачевтой наадаад 32-дохи ябадалдаа ноёндонь мад үгэбэ.

Олзоев сагаанаар наадагша Мотовиловай хэһэн добтолгые һөөргэдэжэ, бэрсэеэ табижа үгэхэ муртоо, нүгөөдэеэ гоё гэгшээр шүүгээ.

Сойбонов ябадалаа саг сооһь бодожо үрдингүй, Афанасьевта партияа алдаба.

Середа Игумнова хоёр олохи болоёо андалдалсаһанайнгаа һүүлээр тэнсэбэд.

Хоёрдохи уулзалгада Олзоев Власов хоёрой наадалга хойшолуулагдаа. Цыденовые Афанасьев шүүбэ. Мотовилов Ткачев хоёрой парти хойшолуулагдаа. Брыков Середае, Степанов Игумновае шүүгээ.

Гурбадахи нааданда 14 наһатай Сережа Тыхешкин үниинэй шатаршан Цыденовтэй уулзаһан байна. Тэдэ хоёрой наадалга үбгэн шатаршанай илалтаар дүүрээ. Һурагша Середа Олзоевто, Ткачев Власовта шүүгдээ. Мотовилов Афанасьевтай наадахадаа, өөртөө түрүүшын очко бэшүүлбэ. Брыков Игумновае шүүһэн, Сойбонов Степановта шүүгдээ.

Гурбан нааданай һүүлээр мастерта кандидат Владимир Власов. 3 очкотой, Цыденов, Афанасьев, Степанов. Олзоев гэгшэд хошоод очкотой болоод ябана.

А. МИХАЙЛОВ

МАНАЙ КОМАНДА ЭРХИМ

Үнгэрэгшэ долоон хоногой спортын һонинуудһаа Эрхүү, Улаан-Үдын «Спартак» бүлгэмэй боксернуудай уулзалга илгамаар.

Эрхүүгэй команда город соогоо түрүүшүүлэй нэгэн, областиингоо чемпион болоһон юм. Энэ командада РСФСР-эй түрүү һуури эзэлхын түлөө «Спартак» бүлгэмүүдэй хоорондо болоһон мүрысөөнэй түгэсхэлэй нааданда хабаадагшад, шанда хүртэгшэд олон.

РСФСР-эй габьяата тренер, спортын мастер И. Королёвой хүмүүжүүлһэн хүбүүд илахал хүсэтэй ерэһэниинь мэдээжэ.

Түрүүлэн эгээл хүнгэн бэетэйшүүл Е. Крылов (Эрхүү), С. Банзаракцаев гэгшэд ринг дээрэ гараба. Мэндэшэлэлсэһэнэй һүүлээр тулалдаанаа эхилшэбэ. Хүрэ хүрэһөөр манай боксер добтолжо оробо. Гэбэшье нүгөөдэнь балай туйхарихаар бэшэ, бэеэ һайнаар хамгаалжа, урдаһаань шанга шангаар сохёод абана. Е. Крылов «Спартагай» Центральна Соведэй түрүү һуури эзэлхэ мүрысөөнэй түгэсхэлэй нааданда хабаадалсаһан, мастерта кандидат. Тэрэ сэлбон хүнгэнөөр ринг дээгүүр нишэ тиишээ гүйжэ байгаад, нүгөөдынгөө шанга сохилтонуудһаа зайлана. 2-хи раундда Крылов булингн байдалтай байгаа. Гэбэшье дүршэлтэй боксёр, мастерта кандидат С. Банзаракцаев һүүлэй һүүлдэ шүүжэл һалаа. Удаадахи хоёр уулзалгада Эрхүүгэй боксернууд илаба. В. Итыгилов В. Бальжановые, В. Алестархов Г. Нимаевые шүүжэ, командаяа урагшань гаргаба. Нигээдшье айлшадаймнай илалта унихэн болотор замхаа. Хүнгэн бэетэн В. Шмайлов (Эрхүү), А. Петухов гэгшэд тулалдаагаа эхилнэ. Бүхы гурбан раундын туршада манай боксер булюу байгаа. Баһал иимэ шэгнүүртэн Е. Ханхалиев (Эрхүү), В. Илюснин гэгшэд наадахадаа, Улаан-Үдын боксер илажа, командаяа урагшань гаргана. Нэгэдэхи хүнгэнэөг бэетэн сооһоо шадабаряараа тон адли боксернууд уулзаба. Улаан-Үдын А. Щербаков Ю. Рысаковтой тулалдаа. Эрхүүгэй боксер хүрэ хүрэһөөр шангаар сохёод эхилнэ. Тэрэмнай хоёр гартаа дүрэтэй байжа, манай боксерые түрүүшын раундда нилээд тухашаруулаа. Хэды тиибэшье А. Щербаков бэеэ һайнаар хамгаалжа, гурбадахи раундда айлшанаа очкогоороо шүүһэн байна. В. Яковлев (Эрхүү) А. Амгаланов хоерой уулзалга харагшадые һонирхуулаа. Юуб гэхэдэ, айлшан гонгын абяантай хамта нүгөөдэдөө орожо, нюдэ нюургүй сохижо эхилбэ. Бахардаһан Амгаланов нэгэдэхи раундда юушье хэжэ шадабагүй.

Харин хоёрдохи раундын тулалдаан ташха ондоо байшоо. Эрхүүгэй боксерой баһал урагшаа шармайн, шанга сохилто хэхээ заблахадань, тренерһээ заабари абаһан манай боксер хэдэн удаа баруун гараараа шанга гэгшээр сохижо, «һүрыень» дараба. Гурбадахи раундда айлшамнай бүри танигдахаар бэшэ болошоо.

Шанга тулалдаанай һүүлээр В. Кузнецов Эрхүүгэй түлөөлэгшэ С. Дубининие шүүгээ. Мүрысөөнэй түгэсхэлдэ манай хоёр боксер диилдэшоо. Хүндэ бэетэй боксернууд В. Костромин В. Арланцевта, А. Уланов В. Ефименкэдэ шүүгдээ.

Мүрысөөнэй дүнгөөр 8:4 гэһэн тоотойгоор манай команда айлшадаа шүүһэн байна.

Д. БИМБАЕВ.

ЮРТЭМСЭ ДЭЭРЭ ЮУН БОЛОНО

СОВЕТ-АНГЛИИН ХЭЛСЭЭН

Англиин премьер-министр Г. Вильсонэй Москвада аяншалгатай дашарамдуулагдан, совет-англиин харилсаанда, совет хүтэлбэрилэгшэдтэй тэрэнэй һанамжануудаа мэдэлсэһэниэ бүгэдэ ниитын анхарал хандуулагдалаг болоо. Уласхоорондын шухалын шухала асуудалнуудаар, хоёр оронoй хоорондохи харилсаанай саашалаа хүгжэхэ харaa зам тухай хөөрэлдөөнүүд болоо.

Али алинайнгаа баримталдаг хараа бололые һайнаар ойлгожо абаха арга хоёр талада олгоһон дээрэһээ Вильсонэй аяншалга туһатай байгаа гээд харин хэблэл, хамагай түрүүнлэ Англиин хэблэл тоолоно. СССР Англи хоёрой хоорондохи холбоо барисаанай, илангаяа экономическа, научно-техническэ ба соёл культурын харилсаа холбооной хүгжэлтөөр һаналаа хананги байһанаа Англиин газетэнүүд элирхэйлэн мэдүүлнэ. Энэ һайн талань совет-англиин хамтын коммюнике соо онсолон тэмдэглэгдэнхэй. Хоёр оронoй хоорондо худалдаа наймаанай нилээд ехээр үргэлхэгдэһэн тухай коммюнике соо тэмдэглэгдэнэ, экономическа шэнжэтэй шэнэ хэлсээнүүдые баталха бэлэдхэлэй хэгдэжэ байһан тухай хэлэгдэнэ. Ядерна зэбсэг тараан дэлгэрүүлхэгүй тухай договор баталха талаар үгэеэ ойлголсоһон тухай һаналаа ханангяар коммюнике соо тэмдэглэгдэнэ, иимэ договор һаяар баталагдаха гэһэн найдабари элирхэйлэн мэдүүлэгдэнэ.

Дүтын Зүүн зүгтэхи байдал. Европодохи аюулгүй байдал тухай асуудалнууд, уласхоорондын бусад шухала асуудалнууд тушаа коммюнике соо дурдагданхай. Вьетнамдахи дайн байлдаан тэдэнэй дунда түрүүшын һуури эзэлнэ. «Дотоодынгоо асуудалнуудые энэ районой арадуудай өөһэдөө шиидхэхэ бүрин эрхые хүндэлэн, арсалдаае политическэ талаарнь гуримшуулха шухала» гээд хамтын коммюнике соо онсолон тэмдэглэгдэнхэй.

Гэбэшье «Вьетнамай асуудалаар хоёр талын баримталдаг хараа болон тад ондоонууд» гээд Лондоной «Таймс» газетэ тэмдэглэнэ. Үнэндөөшье Англиин правительство Вашингтоной баримталдаг политикые дэмжэхэһээ арсаа, американ ээрхэг түримхэй ябуулгые дэмжэхэеэ болёо гэһэн үндэһэ баримта мүнөөдөө байхагүй. Советскэ Союз уласуудай хоорондын эб найрамдалда дайнай хойтохи бүхы үеын туршa сооxиһoo эгээн лэ ехэ түбэг тохёолдоод байна гэжэ дахяад онсолон тэмдэглэһэн байна. Вьетнамда США-гай хэжэ байһан империалис ээрхэг түримхэй ябуулгаһаа уламжалан, эб найрамдалда аюул тохёолдоно. Дэлхэйн түрүү үзэл баримталдаг бүхы хүнүүд американ ээрхэг түримхэйнүүдые шоо шобто харана. ДРВ-гэй правительствын хуулита ба үндэһэлэн баримталагдаһан эрилтэнүүдые дэмжэхэ гэшэ Вьетнамай асуудалаар Советскэ правительствын баримталдаг хараа шугам болоно.

АМЕРИКАН СЭРЭГЭЙХИДЭЙ УБАЙГҮЙ МУУХАЙ ХАРАТА ААША

Американ империалистнуудай шэнэ харата аашануудые һүүлэй үедэ гаргаһаниинь бүхы дэлхэй дээрэ элеэр харагдаба. Америкын «Пуэбло» гэжэ зэбсэгтэ судна Корейн Арадай-Демократическа Республикын эрье шадарай үһа руу ороо. тэрэ тагнуул хэхэдэ хэрэгтэй болодог тусхай тухеэрэлгэнүүдээр хангагдаһан байгаа. Тэрэниие харуулай албанда ябаһан КНДР-эй сэрэгэй корабльнууд баряа. Элэ арсашагүй баримтанууд байгаа гэшэ. «Пуэблын» тагнуул хэхэ зорилготой байһыень арсахые Пентагоншье зүрхэлөөгүй. КНДР-эй радио-холбооной шухала центрнүүдэй, радарна установконуудай байдаг газарые тодорхойлхо даалгабари энэ корабль абаһан байгаа гээд «Нью-Йорк таймс» тэмдэглэнэ. «Электронно аргаар шагнаха» гэшэ тагнуулай кораблиин зорилгонуудай нэгэн байгаа. тиимэһээ КНДР-эй эрьеда тэрэ корабль тон дүтэ ошоһон байгаа гээд ЮПИ агентство лаблана.

Энэ һүүлшын баримтые США-гай сэрэгэй зургаан мэдэрхэһээ арсаһан байха юм. Энэ зургаан хэлэхэдээ, КНДР-тэ хамаатай үһан соо бэшэ, харин «бүхы оронуудта хамаатай» үһан соо судна баригдаһан байгаа гэһэн хэбэртэй худал хуурмаг зэрэб тарааһан байна. Шэнэ харата аашаһаа олониитын анхарал һамааруулхын тулада США-гай пропагандын зурганууд орон дотороо сэрэгэй номнол ехээр хэжэ ороо. Пентагондо дүтэ байдаг Рассел мэтын сенаторнууд үһэрюу үгэнүүдые хэлэжэ ороо. «КНДР-тэ эсэргүү хэмжээнүүдые абаха» эрилтэнүүд хэгдэдэг болонхой. Гүрэнэй департаментын, Сагаан байшангай түлөөлэгшэдшье заһаһан мэдүүлгэнүүдые хэнэ.

Вашингтоной тарааһан худал хуурмаг зэрэб үгэдэ баруун оронуудай буржуазна хэблэлэй олон органууд этигэнэгүй. Жэшээлхэдэ, Лондоной «Файнэншл таймс» газетэ иигэжэ уриншалан һануулна. Тагнуулайнгаа ябуулгануудые даадалхын тулада худал хуурмаг үгэнүүдые тараадаг гэжэ Америкые элишэлхэ аюул тохёолдожо магад гэжэ хэлэхэ үндэһэ баримта бии. Корейн эрье шадар болоһон ушарнууд тухай американецуудта сэхэ руунь мэдээсэнэгүй гээд США-гай правительствые «Нью-Йорк пост» шүүмжэлнэ. «Пуэбло» кораблиин баригдаһан тушаа КНДР-эй мэдүүлгэдэ бии этигэнэб гээд энэ газетын шэнжэлэгшэ бэшэнэ.

США-гай энэ һүүлэй харата муухай аашые дэлхэйн бусад районуудта хэгдэдэг иимэ ябуулганууд-һаа таһалжа болохогүй. Бэеэ абанги, бэеэ даанхай Камбоджодо эсэргүүгээр США-гай һаяхан хэһэн харата ааша тухай гү, али ядерна бомбонуудые тээһэн американ бомбардировщигуудай бусадай газар дээгүүр ниидэдэг аюултай ябадалһаа арсахые Вашингтоной оройдоошье хүсэдэггүй байһыень һануулая. Водородно бомбонуудые тээһэн «В-52» гэжэ бомбардировщигой Гренландиин эрье шадар унаһан ушар американ сэрэгэйхидэй ябуулганудай ямар ехэ аюултай байһыень бүхы дэлхэй дээрэ дахяад харуулаа. «В-52» бомбардировщигой тээжэ ябаһан дүрбэн бомбын тус бүхэнэй тэһэрэлгын хүсэн бүхы Лондониие үсадхажа шадаха байна гээд Лондоной «Сан» газетэ бэшэнэ.

Тиимэ болохолоороо, американ империалистнуудай убайгүй харата муухай аашанууд арадуудай амгалан тайбан, аюулгүй байдалда түбэг татана гээшэ. Эгээл иимэһээ галаар наадаха аюултай ябуулгые болюулха тухай элэ үлэрнүүдтэ хаа хаанагүй эрилтэ хэгдэнэ!

ПЕРСИДСКЭ ТОХОЙ ШАДАР ЮУН ХЭГДЭНЭБ

Персидскэ тохой ба Сингапурай районуудһаа Англиин зэбсэгтэ хүсэнүүдые 1971 оной эсэс хүрэтэр гаргаха хүсэлэнтэй байһан тухайгаа Англиин правительство январиин 16-да соносхоо гэжэ мэдээжэ. Энэ мэдүүлгын гараһанай һүүлээр Вашингтон болон Лондондо дипломатическа хөөрэлдөөнүүдэй болоод, Персидскэ тохой шадар ямаршьеб сэрэгэй-политическэ хэмжээнүүдэй бэлэдхэгдэжэ байһан тухай зэрэб һураг гарадаг болоо. Газетэнүүдэй мэдээсэлнүүдэй удхань иимэ. Америкын болон Англиин компанинууд Персидскэ тохойн зонодо нефтиин концесситэй юм. Эндэ капиталис оронуудай бүхы дээрээ абадаг нефтиин гурбанай нэгэ хубиһаа ехэнхинь абтадаг байна. Түс районда «гурим сахиха» гол жандармын үүргые мүнөө хүрэтэр Англи дүүргэдэг байгаа. Англиин гаража ошоод байхада, Персидскэ тохой шадар сэрэгүүд үгы болоод, «гуримгүй ябадалай» гаража, нефтиин компанинуудта «бэрхэшээл» тохёолдожо болохо байна бшуу. Тиимэһээ энэ районда ошодог дал. Америкэ ба Англиин нүлөөн доро байдаг гүрэнүүдһээ бүридүүлэн сэрэгэй-политическэ шэнэ бүлэглэл байгуулхые Америкын ба Англиин дипломадууд һанаашална. Энэ бүлэглэл «өөһэдыгөө хамтаараа хамгаалнабди» гэһэн халхабша хээд. Персидскэ тохой шадар «тогтуунтай» байдал хангаха, «гурим сахиха» хэрэгые бэедээ даажа абаха болоно.

Гүрэнэй секретариин орлогшо Ростоу январиин 20-до мэдүүлгэ хэжэ, үнэндөө дээрэ дурсагдаһан зэрэбые лаблаһан байна. Персидскэ тохойһоо Англиин гаража ошохоло, энэ районие «хамгаалха» тухай хэлсээ баталхые Иран, Турци, Пакистан, Саудовска Арави ба Кувейт хүсэнэ гээд тэрэ мэдүүлээ. «Эдэ оронууд аюулгүйе сахиха системын тушэг тулгуурынь лаб болоожо шадаха», «эсэстэнь энээндэ Ирак хабаадалсажа шадаха байна» гээд Ростоу хэлээ.

Американ дипломадай мэдүүлгэһээ уламжалан, хэдэн буруушаалганууд хэгдэһэн байна. Ямар нэгэн нютагай сэрэгэй бүлэглэлдэ хабаадалсахые хүсэнэгүйбди гэһэн мэдүүлгэнүүдые Турциин, Кувейдэй, Пакистанай ба Саудовска Аравиин правительстванууд удаа дараалуулан хэһэн байна.

Ирагай правительство т…
болоо һаа, «Ирагые хүр…
готой империалис үгэсэл…
иимэ бүлэглэл байгуулх…
тэрэ элитээр буруушааг…
Иранай правительство …
тын иимэ мэдүүлгэ хээгү…
элитээр хэһэн мэдүүлгэ …
нуулай тала баридаг Дүт…
гэй тиимэ гүрэнүүдые …
байдалда оруулаа». К…
Америкэ ба Англиин …
сэрэгэй бүлэглэл байгу…
бололдо бусад араб гүр…
шадар хандадаг байна бш…

ЯПОН—АМЕРИКАН ТҮРИМХЭЙШҮҮЛЭЙ Б…

«Энтерпрайз» гэжэ ав…
руутай США-гай атомна …
лай оперативна отряд Яп…
портһоо хараалагдаһан …
нэгэ үдэр урид. январин…
ража ошоо. Японой пор…
сеной байха үедэ арад зо…
зэбүүрхэн дураа гутаа. …
һоо гадна, оронoй бусад…
хэдэн олон мянган хүнэ…
гатай митингнүүд, демо…
болоо. Америкэһээ Токи…
посольствые, США-гай …
рабльнуудай ерэхые зүб…
ной премьерэй ажалладаг…
уур сухалаа хүрэһэн …
нууд хүрөөлээ.

Вьетнам арадта эсэ…
байлдаанда сэхэ хабаалал…
гай томо атомна корабль…
портдо оролгые Азида ам…
рэгэйхидэй харата ааша …
литикада Японие саашa…
дуулха зорилготой шэ…
муухай ааша. Япони…
зэбсэгтэ хүсэнүүдэй опе…
за болгохо зорилгоор …
хүсэлэл оролдолгонуудай…
лоно гэжэ Японой олон…
түмэн тоолоно.

Харата муухай зорилг…
эрье тээшэ «Энтерпрай…
сеной Сасэбо партһоо …
һон баримта япон арад…
зобохо ёһоороол зобоһые…
үгэнэ. «Пуэбло» судна Я…
сука портдо мүн лэ бай…
КНДР-эй эрье шадар …
дүүргэхын тулада Сасэб…
гаража ошоһон байгаа …
Японой Киодо агентствы…
нэй ёһоор «Пуэбло» Япо…
нуудһаа тагнуул хэдэг …
суднанууд ба самолёдуу…
нэгэниинь болоно.

«Азиин оронуудта …
түсхайлбал, вьетнам ба …
дуудта эсэргүүгээр аме…
риализмын ээрхэг түри…
га хэхэ бааза болгон Я…
дэнэ, тэрээндэ Сатын ш…
эдэбхитэйгээр туһална…
то Штадуудай шэнэ ха…
«бүхы дэлхэй дээрэ да…
ба» гээд Японой Компа…
Орондо аюултай энэ ба…
суулха эрилтэ Японой …
хэнэ.

И. ЛА…
И. …
А. БИ…

ДРВ-гэй МИД-эй МЭДҮҮЛГЭ

ХАНОЙ. (ТАСС). Камбоджын газар руу США-гай болон Сайгондохи туһамаршадайнь добтолон оролгые эрид шууд шоо үзэн буруушааһан мэдүүлгэ ДРВ-гэй Гадаадын хэрэгүүдэй министерство толилоо.

ВИА агентствын дамжуулһан мэдүүлгэ соо иигэжэ хэлэгдэнэ. Камбоджын Прейвэнг провинциин Пеам Монтеадахи харуулда январиин 18-да американ ба Сайгоной сэрэгүүд добтолон ороо.

Иимэ ээрхэг түримхэй ябуулга хэхэдээ американ империалистнууд Камбоджын бүрин эрхые, газар уһанайнь бүрин бүтэн байлгые хэрэгсээгээгүй, уласхоорондын юрын ёһо гуримые сахяагүй гээд мэдүүлгэ соо тэмдэглэгдэнэ.

Камбоджын королевствэдэ эсэргүүгээр США-гай болон Сайгондохи туһамаршадайнь хэһэн иимэ ээрхэг түримхэй ябуулгые ДРВ-гэй правительствын, вьетнам арадай эрид шангаар буруушаажа байһаниинь мэдүүлгэ соо элирхэйлэгдэнэ.

Камбоджын королевствэдэ эсэргүүгээр Холбоото Штадуудай хэдэг ээрхэг түримхэй ябуулгые дары болюулха эрилтэ ДРВ-гэй правительство, вьетнам арад хэнэ гээд мэдүүлгэ соо хэлэгдэнэ.

Бомбонуу… бутардаһан о…

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). … гэмтэн унаһан «В-52» … кан бомбардировщигой … бүхы дүрбэн водородно… дэрхэйнүүд январиин 2… гээд Пентагон соносхоо…

Эдэ бомбонууд уна… даа бута һүрөө. Бомб… үлэгдэлнүүдые бэдэрэн… мэри хэгдэжэл байһаар… дэнэ.

Президент Джонсоной хэлэһэн үгэ

ВАШИНГТОН. (ТАСС). Өөрынгөө правительствын политикые ойлгон, талархалтайгаар хандахыень американ журналистнуудые президент Джонсон Хэблэлэй национальна клубта үгэ хэлэхэдээ уряалаа. Зүүн-Урда Азида США-гай правительствын бэелүүлдэг ээрхэг түримхэй политикые Америкын хэблэлэй олон органууд шүүмжэлдэг гэжэ мэдээжэ байна бшуу. КНДР-эй эрье шадар США-гай хэһэн ээлжээтэ харата муухай аашые дэлхэйн бүхы олониитын буруушаажа байһан үедэ президент журналистнуудые иигэжэ уряалһан байна бшуу. КНДР-тэ хамаатай үһан соо хэгдэһэн харата муухай аашын түлөө харюусалгаһаа американ сэрэгэйхидые зайсуулха, дэлхэйн энэ райондохи байдалай шахардуу шанга болоһоной түлөө КНДР-эй правительство зэмэтэй гэжэ харуулха һэдэлгэ Джонсон дахяад гаргаа.

Редакторай орло…
М. Н. Н…

Типография Упра… чати при Совете … БурАССР.

Н-04357.

Зак…